

ANUL 1964

NUMERUL 1

LITERATORUL

REVISTA LITERARA DIN SUVEANUL

ANUL 1964

NUMERUL 1

ANUL 1964

NUMERUL 1

ANUL 1964

REVISTA LITERARA DIN SUVEANUL

ANUL 1964

NUMERUL 1

ANUL 1964

NUMERUL 1

ANUL 1964

NUMERUL 1

ANUL 1964

NUMERUL 1

ANUL 1964

NUMERUL 1

ANUL 1964

NUMERUL 1

ANUL 1964

NUMERUL 1

ANUL 1964

NUMERUL 1

„LUPTA PENTRU LUMINĂ“

„LUMINA PRIN LUPTA“

LITERATORUL

—
APRILIU 1882
—

CONTROL DE STIL.

LIBERTATE DE IDEI

ABONAMENTUL :

Pe trei luni 5 lei; pe șase luni 10 lei; pe an 20 lei

ADMINISTRAȚIA

Strada Poșta-Veche No. 6. Episcopie.

— SCRISORILE NEFRANCAȚE SE REFUZA —

Noaptea de Martie

Trebuia într'acea noapte ca să sufle vântul rece
 Ca să viscolească-afară ca și azi neapărat;
 Iar copacișii printre crivăț la pământ să se aplece,
 Când mă 'npinse 'n astă lume pântecul ce m'a purtat!
 Mumă-mea, de-a lungu 'ntinsă, de abia scăpă cu zile...
 Moartea galbenă ca ceara lângă patul în genunchii
 Să 'ncercase să 'și desprindă florile dintr'un mănunchii
 Și să 'i scuture pe față toi de vinete zambile
 Doctorul care-o scăpase, în acea învălmășeală
 Vrând să șadă pe un scaun, doborât de osteneală,
 Ca pe-o minge de nimica mă turtea nemijlocit,
 Dacă Doica ce prin leafă să afla interesată
 Nu sărea ca o leoaică să 'l oprească de o dată
 Printr'un țipăt ascuțit!

Toți îmi fură împotriva, numai Doctoru sêracu,
 Să 'ncercase fără să știe să mă scape de nevoi.
 Doctore primite-ar sfântu și pe tine, Doică, că
 Că mă nasc fără de voie nu puteați să știți și
 Voi puteați băga de seamă chiar coprinși de
 Că de voie nu se iese încheștat de două fiar
 Și 'mi făcusem datoria de-a voi să nu mă n
 I oate că trăisem încă într'această lume mar

Ce mă face ca să sufăr, ca să rîd, sau ca să casc !
 Poate mi-aduceam aminte chiar de viețile-mi trecute,
 Care bune ca și rele nu'mi fuseseră plăcute !
 Poate cunoșteam ce este a trăi și a muri !
 Poate nu mai vream să intru și să ies pe-aceiaș poartă,
 Poate că fugeam de viață, poate că 'mi fugeam de soartă,
 Poate vream în neființă o problemă-a urmări !
 Poate n'adunasem încă de pe câmpul veciniei
 Toată iarba 'nțelepciunii, toată floarea poeziei,
 Poate nu 'mi sosise timpul pe pământ să reapar !
 Poate vream să nasc vre-un Rege, poate vre-un bandit vulgar!
 Poate vream tîrînd în urmă-mi o armată numeroasă
 Ca să trag peste popoare brazda mea cea sângeroasă
 Și să re'nvieze 'n mine Alecsandru sau Ceza !
 Poate vream să fiu Nerone peste-o altă Romă nouă
 Ca s'apar posterității cum și el ne-apare nouă
 Și să 'i las ca o enigmă caracterul meu bizar !
 Poate vream să fiu din contra, un cioban 'nnegrit de soare,
 Cu cămașa desfăcută peste pteptu'i de atlet
 Și să staū cîntînd din buciūm într'a codrului răcoare
 Pe cand apele la vale trec și tăinuiesc încet !
 Poate vream ca să fiu umbră, poate vream să fiu lumină,
 Trăznet care mistuește, aer, apă, fum, schiinteī,
 Sau o floare ce pe țermuī de pîraie se înclină
 Și dă vîntului ce 'i este amarez, parfumul ei !
 Poate vream să fiu de toate sau nimica să fiu poate,
 Poate chiar că nici-o-dată să fiu om nu m'am gîndit,
 Să m'adun de pe tot locul, să mă concentrez din toate
 Și să mi las nemărginirea ca să intru 'n mărginit !

luptă trebuiește pînă ce voiū rupe lanțul
 e crude suferințe pînă ce voiū trece șanțul
 'esparte vecinicia de un traū și lung și mic !
 ce, să pot în haos să'mi recuceresc avîntul

Ca să fiu o licărire, ca să cântăresc ca vântul
Și să pot să fiu din toate fără ca să fiu nimic !
Părul meu, de așteptare, o s'albească sau să cadă,
Ochii mei aș să privească câte n'ar voi să vadă,
Pieptul meu are să geamă sub atingeri de dureri,
Corpul meu o să s'aplece cu încetul în ruine,
Mintea mea n'o să mai puie graniți între rău și bine
Și veninu-amărăciunii îl voi bea chiar din plăceri !
Cel puțin de-am ști menirea ce îndeplinim în lume,
De-am ști golul care 'l umplem c'o făptură și c'un nume?
Sau de-am ști de ce ne ducem, sau de-am ști de ce venim?..
Naștem oare pentru-a naște și trăim ca să trăim ?
Sau menirea noastră toată este să lăsăm în urmă
Prin copii carei naștem alte creaturi ca noi,
Ce n pustiurile vieții însemnează câte-o urmă
Ștearsă de furtuna vremii sau de alte urme noi ?

Toți îmi fură împotriva într'acea fatală noapte
Și zdrobit de 'npotrivire m'a n născut și am trăit;
Dar nici Muzele pe-atuncea, legănându-mă în șoapte
Nu puteau ca să prevadă c'am să fiu un urgent !
Muzicele răsunară la botezul meu cu fală
Și părea că intru n viață pe o poartă triumfală;
Iar purtat între dantele de-ofițeri muiiați în fir
Mă plimbam din brațe 'n brațe fraged ca un trandafir !
Pare că fusese-o lume destinată să m'aștepte
Și că am de moștenire Tronul, pe-ale căror trepte
Pun coroane secula e toți feciorii de 'nparați ! ...
A . Derîdere amară !. Lă eram din condamnați!...
Făceam parte din Oenașii ce pe și brede picioare
Iși târesc ale lor zile ca ghiulele-obositoare,
Și de-aveam să urc cu timpul pe vre-o culme radioasă
Ca și eu să'mi vflu Ironul, era tocmai pe Calvar!

Noapte, blestemată Noapte, clipă rea și ne-miloasă,
 Infiereze-te azi plânsul ca și rîsul meu amiar!

București 1882

Al. A. Macedonski.

O SUPERINTĂ

SCENĂ DRAMATICĂ INTRUN ACT ȘI IN DOUĂ TABLOURI

IN VERSURI

de

DUILIU ZAMFIRESCU

PERSOANELE :

Alexandru Alexandrini

Emil

Maria

Bella-Roza

Lina

Scena se petrece în București, în timpurile noastre.

Tabloul I.

Infățișează interiorul unui chișoc. În fund o fereastră deschisă pe o terasă. În mijloc o masă de marmură albă, pe care stau aruncate câte-va volume. La dreapta o masă mică de lucru. Scaune de bambu. Vase cu flori. Uși laterale.

SCENA I.

EMIL, la masa din mijloc; mai pe urmă LINA

EMIL

Din pragul vieții mele zăresc în depărtare
 O luntre clătînată de valuri și de vînt
 Acea luntre e viața ce astăzi îmi apare,
 Iar valurile turburi sunt lumea asta mare
 În care me avînt.

Iluziuni, speranțe, junețe, feri ire,
 Vă ved zburînd cum zboară un pîi ușor în vînt,
 Ș'un dor nebun în urma lăsa, o amintire
 Pe care o voi duce ca re t scump de iubire

Cu mine n morment.

Această parte 'n lume destinul mi-a făcut'o... (sculîndu-se)
 O! .., lumea !.... da, i ebunul, credeam c'am cunoscut'o!
 Credeam că mintea poate să cu_e_e în pace
 Și inima să bata, să simtă cum îi place

Visam lumea un popol, iar Arta, o regină
 La care și poetul și regele sē'nchină,
 Precum sē'nchină orbul la raze dulci de soare,
 Precum raza sē'nchină la raza care moare.
 Atunci în liniștire, eū, nici poet nici rege,
 Mergeam sē'mi duc prinosul; iar ea, a mē alege
 Părea....— Un vis poetic cu tristă deșteptare;
 Lumină ce apune de'ndată ce răsare!

(Pe ușa din stânga intră Lina. Vezându'l că vorbește singur, fuge speriată).

Ș'acum când stau și cuget la gândul meu nebun
 De-a fi artist, eū însu'mi zimbesc de milă!

(cu vioiciune)

Bun

E numai ce e mare. A trece-ast-fel prin lume
 Necunoscut de nimeni, sărac făr' de renume;
 A nu purta pe frunte o floare din cununa
 Cea mare-a nemurirei....; a fi mic..... e tot una
 Cu-a nu mai fi de loc! Dar, ce vrei, așa 'i lumea:
 Când ai aripa 'ntinsă și vrei s'ajungi la culmea
 Mărire, nu'ți dă aripi. Ai aripi?... lumea vine
 Geloasă, hulitoare, și surizēnd, în tine
 De-odată îți înfige inveninata l ghiară...
 Tu mori. În urmă'ți lumea, neimblânzită fiară,
 Privind, rîde cu hohot și'și zice: „o să moară
 Sermanul, pot fi 'n pace : de-acuma nu mai zboară.“

SCENA II

MARIA, EMIL, LINA.

MARIA și LINA (intră vorbind în set)

MARIA tare

Nu'ți fie frică Lino. Își face și el rîndul—

Emil!

(catre Emil)

EMIL (Fară a auzi; continuu.

Oh, da i mi aer! Am aripi lungi ca gândul!
 O scenă, un c lț de scenă.....

MARIA

Emil!

EMIL. Intorcēdu se repede

Mē iartă mamă.....

MARIA

Copile! iar cu visuri? Tu nu'ți dai încă seară
 De ce dorești. Vrei scenă! Să puț lumea 'n mirare!...

Ai mintea încă mică, și inima prea mare.
 O..., nu, să nu te superi. Când vei avea în știre
 Ce lung, ce trist e drumul ce duce la mărire,
 Atuncea îți vei spune. Cunosce ești vârsta voastră....
 — Știi tu ce e viața de-artist în țara noastră
 Emil?... Nu știi. (Scoțând de sub corsagiă un portret.)

Priveste. Era și el ca tine.

Frumos..., Frunte senină..., ochi mari...; privește bine:
 E chipul tău, întocmai. Avea sufletul mare
 Și inima nebună! el însă, n'avea stare,
 N'avea ca tine-o mamă pe-al cărei braț să-și plece
 Ingreuata-i frunte....— Curata ta gândire
 Acuma cată numai spre glorie, mărire!
 Copilul meu..., cuvinte deșarte! Căci a-și trece
 Junețea 'n sărăcie, viața în durere,
 E trist. Durerea-i ploaie de care-adesea piero
 Frumoasa floare-a vieții: Junețea mult nubită....
 Și azi gloria este durere aurită!
 Ascultă-mă: Știi bine, că visul meu de aur
 Ești tu. Ași vrea din tine, să fac pe lume-un rege;
 Ași vrea să ved pe frunte'ți cunune mari de laur;
 Ași vrea..., ce n'ași vrea oare? Dar mamei a alege
 Ursita nu-i dă voie. Atunci ar fi pe lume
 Numai poezi satii regi!
 Emil, spune-mi ce-alegi?
 De vrei, uite, fă dreptu; îți poți dobândi nume.
 La noi, advocatura e drumul ce conduce
 La totul.. .

EMIL

Nu pot.. . mamă....

MARIA

Invață medic'na

EMIL epede

O! Nu

MARIA

Inginer' a

EMIL

Dar ce-mi poate aduc ?
 N am capul pentru cifre (după o p uză)
 Știi mamă când lumina
 Go iind î tunecimea cu zorile apare
 I eaga omenire rămă e n admirare!....
 T t ast-f l și cu arta: azi publicul, nu vede

Trăind vre-un mare vițiu, vre un suflet arzător,
 Nimic!— Actorul joacă....; el ride...., dar nu crede
 Că ride de-a lui artă, el ride de actor.
 Veni-va ânsă vremea, când inimile-or bate,
 Când lacrimi dulci vor curge din ochii ce-or privi,
 Când oamenii mici la suflet, când conștiinți pătate
 Jos fruntea 'și vor pleca o! și nu se vor căi
 De cât ducând cu dânsii, pe scena lumii mare,
 Disprețul, de ei însuși, dezgustul, disperarea!...
 Acel ce-a ști să dea poporului privirea
 Virtuții fericirii, durerii omenesti,
 În schimb, o să'i câștige, și stima și iubirea....
 Iar stima unui popol, azi face cât mărirea
 Coroanelor regești!

MARIA

O...., ce frumoase vorbe! Tu ești abia în vale
 Și ochii tăi stau fintă, spie piscul înverzit.
 Emil, dar pên'acolo...., câți spinii îți stau în cale!
 Câți oameni vor să vadă al tău nume mândrit!

LINA

Dar, pentru lumea 'ntreagă, noi, nu vrem de-cât bine;
 De ce, ne vor ei răul, mamă?

EMIL (s'iperat)

Niște pigmet.
 A căror hule, nu pot s'ajungă pên'la mine;
 Nici mă gândesc la dânsii!

MARIA

O!...., nu, copiii mei,
 Acelui ce voește, a'și dobândi renume
 Îi trebuie talente cați numai cu un nume
 Chiar publicul de astăzi, cu greu se mai înșeală;
 El a ertat alesea, azi nu mai vr a spoie lă

EMIL

Dar cine 'nșeală, mamă?

MARIA

Nu, nu; o știu prea bine,
 Tu nu înșeli pe alții, dar te înșeli pe tine
 Crezând, că ai talente, crezând că ești merit
 A deveni artistul poporului iubit.

EMIL (Uimit, — pare a'și vorbi lui însuși.)

Și eu, cu toate astea...., îmi simt sufletul mare,

Imi simt inima plină de-un foc Dumnezeiesc,
Te rog aşteaptă mamă..., se facem o'ncercare.

MARIA

Să facem o'ncercare, vream tocmai să'ți vorbesc :
Tu știi Emil, că omul care 'ți dorește bine,
In care ai credință, mai mult ca în orî cine,
Că tatăl tău, e astă-zi ajuns celebritate.

EMIL

Da mamă, știu.

MARIA

El poate să judece 'n dreptate
De ai vocațiune ; lui îi vei declama
Și cum va zice dînsul, noi astfel vom urma.
Primești Emil?

EMIL

Da mamă, primesc cu bucurie.
Haidem Lino, la dînsu, (a parte.)
El singur gîndu-mi știe. (Emil și Lina ies)

SCENA III.

MARIA (singură.)

O..., mame!... biete mame, de visuri înșelate !
Voi rîngăiați în taină, speranțe departate,
Uitați dureri, necazuri, și împodobiți cu flori
Un leagăn, ce coprinde a voastre dulci comori...
Dar mame, mai nici una din voi, nu vrea să știe
Că puiul face aripi și zboară tot uitînd ;
Atunci..., adio visuri, adio bucurie,
Ei plec prin lumea mare, voi rămăneți plîngînd.

E poate o lege sfîntă...— Or cum, însă'i nedreaptă :
Pe cel ce dă iubire, durere îl aşteaptă.

Emil, câte speranțe le vîd zburînd cu tine,
Căți ani de fericire'i îngrop în urma mea !...
Alergi dupe mărire..., tu pleci..., dar ieși cu tine,
Copile, chiar speranța de-a te mai revedea.
Mărire!... O..., ce lanpă cu raze 'nșelătoare !
Spre dînsa, fluturașii, căți se încerc să zboare
Las toți aripi, drept plată a îndrăznelii lor ;
Ei nu știu, că lumina nu'i dată tuturilor.
Artist..., și ce e arta ? Mizerie cumplită !

Un spectru cu ochi lângezi, cu față 'ngălbenită,
 Purtând pe buze vecinic, un zîmbet făr de viață,
 Cu inima de piatră, cu sufletul de ghiață.
 E nalt..., e trist..., e palid..., și totuși..., e frumos!
 Fugiți copil de dînsul, fugiți!... (Intră un servitor aducînd o scrisoare. Indată
 ce o dă iese.)
 E curios...
 Eă n'asteptam scrisoare... și nu știu de la cine (Vrea s'o deschidă; și se oprește)
 Dar poate'î pentru altu (Se uită la adresă.)
 Ba nu, e pentru mine (Citește)

*Un prietin al familiei, crede de datoria sa,
 doamnă, a vă face cunoscut, că fiul D-voastră
 își trece viața lângă o femeie, al cărei nume
 și meserie vă poate arăta îndestul nenorocirea
 ce vă așteaptă, dacă nu veți căuta a pune
 sfîrșit acestor vizite; riscă a se bate pe toată
 ziua cu câte un curtezan, și știți că duelul e o
 jucărie primejdioasă. Ea se numește Bella-Roza.*

Emil, curtezan!..., duel! O!..., femeie blestemată!
 Și tu îmi vrei copilul, și tu ești însetată
 De dulcea lui privire? Dar spune'mi cine ești?
 Poți tu să'i dai mărire? Știi tu ca să'l iubești?
 Or cine'î fi, te blestem! (S'așează la masa din mijloc; stă cât-va timp cu capul
 în mîni.
 S'acuma..., iarăși singuri!
 Da, vecinic, vecinic singuri... In tot-d'auna singuri!
 De-acum... — Dar cine știc; să iaă bine aminte:
 Scrisoarea'î anonimă... Să ved, poate că minte... (ese)

Tabloul II.

Un buduar elegant mobilat. In fund un pat pierdut în perete; se vede nu nai galeria aurită și perdelele.
 In dreapta un piano. Scaune Ludovic al XIV. — Deasupra pianului un portre de femeie. Lumină slabă

SCENA IV.

BELLA-ROZA (In hai tă lbă de seară; bine gătită La ridicarea pânzei stă rezemată cu brațele și capul
 de un scaun).

EMIL Imbrăcat în negru. Se u tă într'uu album).

BELLA-ROZA

Iubire..., vrei iubire? Iu ochii mei privește
 Copil fără credință și vezi de te iubesc!
 Privește..., spune însu'ti, vezi tu cum înflorește
 In inima mea moartă, o floare ce trăiește
 Prin tine, pentru tine?... O..., da. eă te iubesc!

— Departe..., mult departe..., și singuri, vrei? răspunde.
 Acolo 'n umbra lumii iubirea ne-om ascunde
 Tu, rege-a căru! fără va fi inima mea,
 Eă, însă'mi fericită de fericirea ta.
 Emil..., și imi uit țara, las totul pentru tine;
 Renume, oameñ, scenă....

EMIL

Gândeștete ce zici.

Uiți scena Bella-Roza ?

B-ROZA aparte.

El nu iubește'n mine

De cât numele'mi mare (Către Emil)

O..., voi nu știți! (Ducându'și mâna către inimă.)

Aici

Aici trăește mintea femeiei iubitoare;
 Noi când iubim dăm totul; viața, gând, onoare;
 Ne dăm sufletul, pacea.... ș'adesea dăm chiar moarte.
 Dar voi? Voi rēi cu toți, lași, egoiști în toate,
 Stăpănitorii lumii pe voi vē socotiți.....
 Narcisi de ziua de astăzi, iubind chiar, vē iubiți!
 Tu tac. Așa'i? răspunde.

Emil, eă nu sunt dreaptă;

Tu ești frumos, ești tēnăr..., nu știi se amăgești.
 Mē 'nșel..., O..., da! vēd bine! și inima'mi n'așteaptă
 De cât o vorbă; spune-o..., răspunde'mi mē iubești?

EMIL Rēsfoind albumul

Da... — Cine e doamna asta ?

B-ROZA (Continuând)

Iubește, da, iubește....

Din anii fericirii tot suncul sē'l sorbim; (S'așează în ger unchi lângă scaunul lui)
 Eă sunt încă frumoasă, sunt tēnără, privește....
 Și sunt a ta..., cu totul (În sarut)

O.... da! să ne iubim.

EMIL

Ce gingașă figură! (o scoate din album)

Ce ochi. ce negre gen !

Privi ea ei se pare că rătăcește a lene
 Prin lunile din sfați.

B-ROZA luând portretu)

E ea, e iarăși ea (Îl rupe furioasă)

Nedemn de-a mea iubire, nedemn de s' a mea

Ești laș, esti fără milă, n'ai inimă în tine...
A ăt dispreț ajunge. Te du!

EMIL (a parte).

Atât mai bine. (are)

Vă las... Adio doamnă (Vrea să ieasă.)

B. ROZA

Emil, Emil, așteaptă....

Te rog rămâi. Gândește si spune ce vei vr a
Pe-o inimă ce doar me iubirea de-o desteaptă
Cu greu o readoarme; Și nima'mi dormea.
Tu i-ai vorbit în tăină, ușor ai legănat'o
Cu visul dulci de au, pên'ce ai deșteptat'o.
Ș'acum, când ea să mișcă după voința ta
Tu pleci....— O.... fieți milă: rămâi. Voiți ascult
De tot ce mi vei z'ce; cuvântu'ți va fi lege;
Dorința ta poruncă.., și nu vei au/i
Un mormur, o căință ...— Mă poți tu înțelege,
Voiți răsplăt cu viața iubirea'ți dint'o zi

EMIL (a parte)

Iubire e sați milă aceea ce simt eu? (Către Bella-Roza)
Mă iartă Bella Roza, o recunosc: sunt rău. (și întinde mâna)

SCENA V

MARIA (c i o mantilă alunecată pe spate, apare la ușa din stanga)
BELLA ROZA (se retrage cu câți-va pași, EMIL (rămâne în mijl cul camerei).

MARIA

E el! Cum, el? Se poate?— O....., soartă blestemată!
Prin câte triste locuri iubirea lui me poar a.....
E degradat, priviți-l, priviți pe fiul meu!
El timpul și'l petrece spunând cu umilire
Aceea ce nu simte, birfind, mințind mereu!
Iși dă cu bucurie viața-l pe-o zimbire,
Ascultă, plânge, ride cum ea îi poruncește;
Iși p ngărește graul spunându i c'o iubește,
Și crede încă 'n bine, și 'i încă fiul meu!.....
Destul! Ieși, fugi de dânsa!

EMIL

Da....., nu.....

MARIA

Te du! O vreau. (Către Bella-Roza).
Iar tu, ce ai drept lege a n'avea nici o lege;

Ce ai drept conștiință un interes meschin;
 Tu, ale cărei gusturi ar ruina p'un Rege,
 Ar speria prin vițit pe-un mare libertin;
 Ființă degradată, crescută 'n umilire.....

BELLA-ROZA

O.... doamnă-acum insulte!.... Disprețul nu v'ajunge?

MARIA (continuând)

Urând pe cel ce ridic, rîzînd de cel ce plînge,
 Rea pînă 'n fundul vieții, cu suflet, cu simțire
 Făcînd reul din fire, chiar fără-a cugeta;
 Ce ești desprețuită de însăși umbra ta,
 Răspunde, căror scopuri.....

EMIL

O nu, nu, ești nedreapta
 Nu știi, nu poți să judeci. Te rog mamă așteaptă:
 Eū numai sunt de vină

MARIA

Te vîd. Ești înjosit.
 Și vit să'mi ceri ertare, așa'î?— Ți-am poruncit
 Să iesi. Ieși dar!

B.-ROZA (Cu o mișcare de cap superbă)

Vă pierdeți.... Uitați doamnă se vede
 Că 'n casa mea eū numai am drept de-a porunci.
 Mă credeți rea.... Prea bine; sunteți liberă-a crede
 Ori ce poftiți, dar vocea vă rog a v'o îndulci.
 Aici eū sunt stăpîna. (Către Emil.)

Emil, te rog să stai.

MARIA

Emil, să pleci;

B.-ROZA

Nu ăstfel.— Emil rămîne.

MARIA (Repeziindu-se catre Bella-Roza).

Vai

Infamă creatură! Blestem! Blestem! O... (Cade pe un fotoliu.)

EMIL

Mamă!

Mé duc.... Ascultă mamă. (Catre Bella-Roza.)

In adevăr infamă!

Oh..., fugi! Să ptei din fața'mi. (Către Maria.)

Sînt eū, e fiul tău

Deșteaptăte....— De-acuma ca și pe Dumnezeu!

Te-ascult. (Catre Bella-Roza.)

O! Vino Roză, te ert, te ert, vin iute.

BELLA-ROZA (aparte)

Mă iartă !... El, mă iartă..... (S'apropie de scaunul Mariei. către el.)

Acum..... ascultă, dute.

Eu voiŭ găsi cuvinte s'o fac să mă iubească.

Am învățat pe scenă durerea omenească

S'o știŭ așa de bine... (visând) Durerea..... da, o știu...

Cu ochii plini de sânge..... Cu graiul scurt și viu....

O știŭ ! (Catre Emil.)

Ascultă, dute.—Ești tînăr ; e păcat

Să plângi.

EMIL

O uși? Mi- mamă !

BELLA ROZA

O..., da. Te-am supărat ?

Sărută-mă și dute. (În mînd fruntea.)

EMIL (aparte.)

Scandal ! Vrea s'o sărut.....

BELLA ROZA

Ce zici ? Vorb ste tare

EMIL

Nimic.. Mi s'a părut.... (O sărută.)

Ș acun te rog fi bună cu ea ca și cu mine

Mă duc. (Merge până la ușe. Se utoarce.)

Te rog ascult'o E bună

BELLA ROZA [îmbind.]

Î no, bine. (Emil ese.)

SCENA VI

MARIA (a mai înainte) BELLA-ROZA

BELLA-ROZA (Vorbește necut

Asa!... Credeam că firea lucreaza în nes ire,

Dând un ia durere, dând altora mărire

Făcend pe lume clase de oameni rătăciți,

Iar altele de nobili avu și fericit.

Dar nu.. —căci firul viet la toți îl împletești

Cu lacrimi, și pe nimeni ea nu nedreptățes e (Arătând pe Maria)

Priviți : ieri mama plânge pe-ur fiŭ în rătăcire

Copilul colo piere marne ștepti d,

Săracul vrea avere, avutul, fericire,
Și toți, pînă la rege, toți sufer!...

Omenire!

Oglindă fără formă în care-ades privind
Iți vezi fața diformă... Ocean cu ape-adânci,
Brădat în loc de valuri cu colțurate stânci,
De care barca vieții ușoară, se sfărămă...
Și 'n urmă'i ce rămâne priviți! (Arată pe Maria)
Sărmană mamă!

Sătulă, sînt sătulă întocmai ca și tine
De relele vieții, de lacrimi, de suspine.
În drumu'mi nici o floare, ei, nu am întîlnit;
Chiar inima'mi, de groază, în pieptu'mi a murit...
—Dar el?... O..., m'înșelasem,—da! inima'mi trăiește,
O simt... Și el mi-o spune, el care mă iubește.
Dar, oare mă iubește?— O..., dacă ar minți...

MARIA Să deșteaptă; își ridică capul de pe fotoliu.

Tu? Fugi!

B.-ROZA

Ertare doamnă Voiam a împărți
Durerea împreună.

MARIA Sculându-se.

Ai degrada durerea

De-ai vrea a o cunoaște! — O..., de-ași avea puterea
Destinului în mână, v'eași infiera pe frunte
Ca mumele să fugă, iar lumea, să se'ncrunte
Vezînd, că vreți să ștergeți, s'ascundeți în zadar,
Sub masca cea frumoasă, obrazul cel murdar.

B.-ROZA

Vai! cât dispreț...— Ajunge.

Ba nu, spuneți mereu,

Mai spuneți, spuneți doamnă. Paharul voiți să'l beți
Intreg, pînă la drojdi. Apoi, am a vă spune
Că lângă ori ce floare, răsare-un mărăcine,
Și or-ce suferință, ne vine după-un bine.
Cînd vine suferința..., o știți Doamnă—apune
Și glorie prezentă, și visuri viitoare,
Și nume, și speranță..., tot piere, totul moare.
În urma ei rămâne, un fier călit de foc,
Pe care, nici rugina, nici timpul nu'l atacă,
Dar flacăra, vai! poate în zgură să'l prefacă
De'l mai încinge-o dată...— Ș'aceasta 'n or-ce loc
Și 'n or-ce timp. Da, fierul e inima Rugina.

ALECSANDRINI (Lăsându-se pe un genunchiu, spre figura ei, o recunoaște.)

Și zici că o iubește

Emil?

MARIA

Da, o iubește; da, el se pierde;

ALECSANDRINI (fără a asculta.)

Moartă!

Ți-ai moartă! Numai astfel voit' a trista soartă
S'o mai revăd. O... visul de tinerețe zboară
Ca rândunica.

MARIA (Continuând.)

Arta, e dulce, e ușoară

Când esta...; dar când nu e?

ALECSANDRINI (Ca mai'nainte.)

Ce foc, ce strălucire

Pe scenă!...

MARIA

Umbră tristă de dor...

ALECSANDRINI

Câtă iubire

În suflet!...

MARIA

Suferință...

ALECSANDRINI

Dar m'a iubit ea oare

Vre-o dată?

MARIA (către bărbatul său)

Alecsandre!

ALECSANDRINI (Sculându-se.)

Respect celui ce moare!

MARIA

Ascultă Alecsandre: Eu am găsit mijlocul
Să'l fac, să... e arta,

ALECSANDRINI

Dar nu'i ăcea iocul

Să discutăm.

LITERATORUL

MARIA

Nu'î locul; dar el poate să vie,
Ş'atunci...

ALEXANDRINI (Indiferent.)

Care'î mijlocul ?

MARIA

Descurajarea.

ALECSANDRINI

Fie,

Dar nu'nţeleg, de ce vrei să'l dezguztezi,

MARIA

De ce vrei !

De ce !—Aă tu uitat'ai de chinul meu ş'al tău
Din tinereţe ? — Artă ? Mizerie !

ALECSANDRINI

Ei bine ?

MARIA

El are să'î declame..., sau fals, sau drept; în fine
Ori cum ar fi, să căuţi a'î arăta că n'are
Talent, că n'are suflet pe scenă : — inspirare
Că nu poate să aibă, când n'are suflet... Ce zici ?

ALECSANDRINI

Zic. tot ce zici.

MARIA

Promiţi dar ?

ALECSANDRINI

Promit.

MARIA

Haide-m de-aci.

ALECSANDRINI

Ancă-un moment. (Şe pleacă spre figura Rozel; o sărută pe frunte.)
Adio.

EMIL (Apare din umbră, şi se re-ede spre Bella-Roza)

Cadavru de şopârlă,

Mă 'nveninaseşi ! Astă-zî, te înţeleg. — Din gârlă

De murdării ieşită, în gârlă vei muri !

Şi'n gândul meu, cadavru, tu vei înmărmuri !

A..., corp !... — Şi a, e încă frumoasă. (Pune un genunchiu în păm n.)

E tot ea!

Sunt tot aceleași raze, ce'n juru'i răspânda
 Figura ei! — O..., Roza, cerească creatură!
 O..., gură dulce, dulce, fermecătoare gură!
 În minte'mi semănasem, sămânța unei flori
 Ce crește, sub lumina voloasei Aurori,
 Dar care crește, numai ca să ne 'nșele viața
 Căci, răsărită seara, apune dimineața.
 Așa, e făcut omul. El crede până moare
 Că, n'o să se despartă în veci, de sfântul soare;
 O pasăre, ce'î prinsă, de uraganul mării
 Și'î dusă peste valuri, în voia întâmplării,
 Când vede de departe, un vas, care plutește
 Nu'și ia, mai iute zborul, nu speră, nu dorește
 Să'l prinză mai degrabă, de cât, cum doream eu
 Când ar ieșit voloasă, în tristul drum al meu.
 Iubit'o! Bella-Roza! durerea mă'mpresoară,
 Durerea mă apasă, durerea mă omoară!
 Eă te-am iubit! — Iubire... Dumnezeuiască rază....

(Alecsandrini, face câți-va pași către Maria.)

Iubire?... Nu!—Blestemul pe capul tău să cază!
 Reptilă-ai fost în cuget, reptilă ești și'n traiu!
 Tu porți pumele dulce, al florilor de Mațu;
 Tu nu înșeli pe nimeni, așa'î? Tu m'ai iubit...
 Tu n'ai făcut pe lume, decât ai suferit...
 Reptilă, minți!— Privește pe însu'și tatăl meu,
 Pe tatăl meu!... (Se scoală, și o lovește cu piciorul.)

Mi-e scârbă, să te mai ved! (Vrea să plece.)

ALECSANDRINI (Către Maria.)

Nu; eu

Găsesc că 'î admirabil! Ori-cine se coboară
 În lume, fără artă, mai bine e să moară!
 Și inima, Mario, fugind de datorie
 Îmi spune, să'l las Artel.

EMIL

O..., câtă bucurie
 Mi-ar încăpea în suflet, să te revăd trăind!
 Aș vrea, să ai simțire, ca astfel, tu, simțind,
 Să'ți spuși, că'ți doreș moartea din suflet!

(Lăsându-se pe un genunchiu, să plecă spre densa.)

Te urenesc!

MARIA (Făcând un pas înapoi; cu mâinile întinse.)

Sunteți actori, cu totii!

BELLA-ROZĂ

(Deșteptându-se de lovitură de picior, suferița, și simțind pe Emil, lângă densă, 'î ia de gât.—)

Emil, eu te iubesc.—

DULIU ZAMFIRESCU.

LUI FRANCISCO NIZET

Eminentul literat Belgian

Primind frumoasa 'ți poezie,
 Uimirea mea a fost prea vie..
 De ce să n'o mărturisesc?..
 Am plâns c'o dulce bucurie..
 Francisc Nizet, îți mulțumesc!

În lupta pentr'o lume nouă
 Pe când decepțiile plouă,
 Pe fruntea celor câți gândesc,
 Să plângi voios, e dulce rouă..
 Francisc Nizet, îți mulțumesc!

Pe când dușmanii te sfășie
 Său te 'nnegresc prin calomnie,
 Pe când înviș te socotesc,
 Te 'ncoronează-o poezie..
 Francisc Nizet îți mulțumesc!

București 1882.

Al. A. Macedonski.

TE URĂSC!...

De-ai fi la suflet albă ca rochia de aseară,
 Ai trece printre oameni ca soarele pe cer;
 Dar porți în cuget iadul, și pieptul tău de ceară
 Ascunde subț minciună o inimă de fier!

Ai vrut să faci din mine o tristă jucărie
 Și 'n pulberea rușinei simțirea să'mi târăsc;
 Dar nu!... Ești prea departe de-amor, de poezie,
 Dispai din a mea minte, căci astăzi te urăsc!...

1882 Apr'le 9.

Th. M. Stoenescu.

tână și frumoasă... în familie?... Pelîș, are boieru vr'o soră? (Pelîș face semn cu capul că nu are)
Vr'o verișoară?... (acelaș gestu) vr'o nepoică? vr'o!... că doară nu s'o fi jînînd în
albumul legiuitorilor fotografia cocoanei de care s'a despărțit!

PELIȘ

Ce să zici!... Cine odată s'a scos capul de sub patrahirul popei, anevoie mai umblă
după „Isaia dănțuiesce“

SMIT

Ciudat, iaca o femeie de toată frumusețea....

PELIȘ

Apoi una mai mult, una mai puțin, în haremul ăsta de muieretuși ieșite din mașina
D-tale!..... Numai dacă chipul e la Vanghelia neamului, las-o în pace, nu gusta pe mân-
catele anaforă sfântă.

SMIT

Anaforă? Dar lilieci n-o ciupest? Femeiușca ăsta e hoștină, pe onoarea mea de foto-
grafu.... Ce poză!... Nicu pe Chirița nici pe Maica precista..., Inteligență, ochi care
vorbesc toate limbele cu sintacsa dragoste!..... Ce? Asemenea sculă în pinacoteca nea-
mului, în ceaslovul nașterilor legitime?... Nu! aci lângă frumusețile zilei, florî pripite
în răsadnița socială, dezvoltate iute prin căldura îngunoierii în care le stau inimile...
(scoate fotografia și o pune în alt album.)

PELIȘ

Astâmpără-te D-le Smit; las'o acolo, că D-l le știe pe reboje, pe număr și pe sir
ca popa vitele din turmă, ha! ha! ha!... De n'o da de Dumneaiu la loc n'am știns;
se face alegere de deputat pe spinarea mea!... A! dar numai de cât o să sosească boerul
cu musafirul seu, de la gara Filaretului și eu încă n'am gătit de dejun..., grăbește D-le
Smit....

SMIT

Gata.... Se spu d-lui Noian că numerile 150 până la 160 sunt de astăzi, prospătură
fotografică.... contingent sosit cu noua invazie muscălească.... Auzi nene Pelîș, trufan-
dale.... (iese prin fund.)

PELIȘ

Ha! ha! ha!... Ce mai lucru! Mucava albă cu măzgălituri de la Mașina Neamțului...
Uite, Zeu! S'a zmintit ceva de la batierele creierilor boierului.... Ce dragoste l'a apucat
după chipuri de astea!.... Eu până nu simț în palma mea, palma vârtoasă a Catinței,
ba une ori și pe fața mea, ha! ha! ha!... Auzi Catinca, pe mucava, când Catinca poate
se mă ciupească și s'o ciupest!..... Numai de! Verba ceia a duhovnicului Tarasie din
Udricani; ci-că, poți păcătui și cu gândul... O fi, zeu, Doamne apără, că de când vor-
beste lumă cu lumă până la sfîrșitul pământului, pe sadea sirmă, o fi dat și Românul
de meștegul dracului; s'o fi dând în dragoste cu chipurile după mucavale (zgomot de trăsură)
Aoleo!... o trăsură, cu bună seamă e boierul....

SCENA II.

PELIS-MIRILA.

PELIS

(Vezând pe Mirilă pe pragul ușei din fund) Ți un boier, da nu-Ț boierul.

MIRILA

(Cetind o scrisoare) Strada Primaverii No. 108.... Aci este.... (Iu Pelis) Aci șade d-l Noian....

PELIS

Aci, boierule; da nu cumva d-ta ești musafirul așteptat, că vȚ vȚd cu giamantanul?...

MIRILA

Tocmai, Dl. Mirila, plecata D-talle...

PELIȘ (IntrerupȚnd cu mȚndrie.)

Hm! sȚrut mȚna....

MIRILA

Plecata D-talle.... IntrȚbarea se adreseazȚ prietenului celui mai bun al D-lui Noian.

PELIȘ

Și D-lui s'a dus la gara Filaretului, sȚ vȚ aștepte, și Țeri și astȚ-zi!

MIRILA

La gara Filaretului? a! da!... bietul Noian!... , și eȚ vin de la cea de la TȚrgoviștea... A! femeile! Calda lor privire, te rȚpește din vagonul amicitiei, pentru a te bȚga în vagonul care-ajunge mai curȚnd, saȚi mai tȚrziu la staȚia (gest), la staȚia cerbilor... O! se poate, dar asta, era așade frumoasȚ....

PELIȘ (Cure n'a înȚeles; a parte.)

Musafir, el la noi; musafir, mintea la el!... (tare) O sȚ așez geamantanul D-lui în camera ce'i s'a pregȚtit..., colo la dreapta.... (iese).

SCENA III.

MIRILA Singur.

Bine, fȚrtate... (la ușȚ.) A! de o veni o cocoanȚ, și o întreba de Dl. Noian, poștește'o sȚ între.... O cocoanȚ frumoasȚ, m'Țr înȚeles?..., o cocoanȚ tȚnȚrȚ?... (Revenind în șcena.)

IatȚ-mȚ și în cabinetul de lucru al amicului Noian..., puȚinȚ deosebire de cea ce era la Paris, rue de l'OdȚon 18, acum treȚ anȚ.... Biblioteca, amorurile lui.... CȚnd natura fȚcea sȚ'i palpite mai tare inima, degrabȚ o lecturȚ invȚpȚtatȚ din „De-natura Rerum“ CȚnd sentimentul amicitiei îl copleșea lȚngȚ mine, de cȚte-orȚ nu l'am vȚzut rȚpezindu-se la Cicerone, se'i cȚrȚ vre-un pasagȚu apropiat din „De amicitia“... CȚnd toȚi ai noștriȚ îns pleticeau din picioare la ValȚntino, orȚ cȚ, în adincimile boschetelor Closeriet de Lilas pecetlutaȚ declaraȚiile de amor, cu vre-un cald sȚrutat, Noian, sȚ impleticea și el, în iȚele încurcate, ale istoriei egiptene, or sȚ prȚpȚstua în adincimile fȚrȚ fund ale filosofiei lu Kant.... OrgȚ? A da! fȚcea și el: un pahar de apȚ cu zahar la CafȚ Voltaire orȚ Procope si un banchiet-fȚrȚ tȚte-a tȚte-a la bouillon Duval..., toate aceste, urmate de pȚtimașa

cetaniă din Don-Juan, al-lui Byron, ori din Bernardin de St. Pierre.... O săptămână în-
treagă, după asemenea orgii cumplite, era încă cu capul înferbântat.... Ha! ha!..., Be-
tul Noian!... Ei! dar ce'î dreptul: dacă n'a gustat, ca noi cei-lalți, din cupa plăcerilor
Pariziene, el a văzut cu trei ani mai 'nainte capetul studiilor lui; licențiat, în litere, doc-
tor în drepturi.... Bile albe câte vrei!.... Frumoase de tot, studiile lui, dar ciudate japănese,
pline de farafasticuri, până să le pupi, dacă le ești mai adese infidel, zeu, că'î iese ochi;..
pe când cele-lalte.... (pleznește cu limba.) „Je ne vous dis que ça“, Fotografii de femei... la
Noian!.... o fi surori, verișoare.... și încă frumoase. Dar la naiba, e neam de patriarh,
cu duzinele, verișoarele, testele de surioare. Nu se poate: Noian, n'are aproape nici o
rudă.... Oameni buni, nu cum-va s'a schimbat boșerul, nu e cum îl știți?

SCENA IV.

NOIAN. MIRILA.

NOIAN. (Intrând, se oprește pe pragul ușei și privește cu satisfacțiune, cum Mirila cercetează foto-
grafiile, el își pune monoculul cu afecțiune. Își infoiește părul tăiat al capului, aprinde un trabuco din
care se vede că fumează cu neplăcere.)

NOIAN

„S'a schimbat boșerul, nu e cum 'l știți,!“ ha! ha! ha! (a parte.) al naibei tutun, nici
că o să mă deprind cu el!

MIRILA

Noian! amicul meu! (Se repede spre a-l îmbrățișa și rămâne înmărmurit în fața pozițiunii de Don
Juan, de gomeux a lui Noian.)

Nu visez? Ești tu? Noian? Quantum mutatus ab illo!? (Se îmbrățișează) Pe sinul meu,
Don Juane!

NOIAN

Don Juan, da, amice. A! dar ț'o'i spune toate aste, mai târziu... Dar tu msuți, Mirila, ce
schimbare? Haïnele astea?... Nu cum-va prin o metemicoză de o nouă categorie, tu
ești Noian de acum trei ani la Paris, rue de l'Odeon, și ești Mirila cel elegant al Mabilului?

MIRILA

Hm! Credeam că trăgeam la gazdă la schit, la Mănăstire.... Costum potrivit pentru a
nu speria pe Dl. Noian cel serios.... Mi-ai scris: vino.... (Caută scrisoarea,) uite, ce făcuti
carta ta?... ha! ha! ha! uitam, T'oi spune și eu astea, mai târziu.... Carta ta..., ha!
ha! ha!..., nostim de tot.... Eram în drumul de fer.... o brunetă de minune: pas de'î
dă adesa în scris, într'un vagon pe calea ferată Struzberg!.... ha! ha! ha!... Mi'ai fost
scris pe carta ta de vizită „Vino, te aștept cu brațele deschise, vei fi fericit la mine....“
Mă iartă Noiane dragă, de ce să fiu numai eu fericit la tine?... Pasiunea mea din va-
gon, bruneta. ,,era..., anonimă..., mă uitam duos la ea, și ea mă privea rece.... Nu'mi
vorbise, de și nu'mi stetuse gura.... Nici pastilele de ciocolată oferite, nici descrierea în
stil Virgilian, a peizagelor ce se desfășurau la fereastra vagonului, nu'mi dădură coa-da
ei simțitoare.... O femeie care rămâne rece și indiferentă, în fața unei cutii de pastili
Marquis, care cască, când tu-i recitezi pe ton de psaltichie, o eglogă cu vre-un Titiru,
pasă-mi-te că nu are coardă simțitoare într'o altă parte.... A brunetei mele ra în un fel
de ființă deșirată o inglezăoică pur sang, tip de curse, premitu de dublă cursă

la Jockey Club ... Bru eta nu'mt respunde?... Să d slegăm limba englezoaței: i te o cartă de vizită, cu adresa mea.... Dar adresa mea era acum si a ta..., iute dar cartă ta de vizită, jोगoiând i mă din tr n la gara Tē govistea, in mână englezoaței, însoțită de un gest semnificativ și asigurată d un alt gest încă si mai el ent: cinci napoleoni în palmă..., ș' fug băfete ... Era tot ce puteam f ce mai expeditiv. „V no, te astej cu ra țele deschise, ței fi ferice^{ai} subscris „Noian“, Strada Primăverei Nr. 108 ha! ha! ha!

NOIAN

Ștrengarule!... Și crezi că Englezoața se va îndupl ca..., până ca să vină... Dar a cum mă gandesc: numele meu, numele meu compromis!...

MIRILA

Ba' fotografiile astea țmă spun că am avut un presentiment.... Ș'apoi, o realitate, o ființă in carne si oase, in mijlocul atâtor fotografii!.... Hei, zi Domnisorule, ne am dejgțhețat?

NOIAN

Dejgțhețat? Nu, m am facut și eu, ca toată lumea... Pe când voi țmpletați degetele voastre in părul blond, al grizetelor din Quartierul latin, eu suspinam la lună.... Ei' la naiba! dar luna e d parte și mută, când blondinile sunt colea., si vorbărețe.... Murmurul pă răiașului de la Robinzon! Șoaptele serei! Cțripitul paserilor! Povești de Zinatica.... Care murmur e mai plăcut ca al buzelor pe care le prinzi in ala tale? (inerea egzaltându-se) care șoapte mai fermecătoare de cât foșnitul rochiei ofilite? care cțripit de pasere, ce cținteci de privighetoare, este ca palpitul inimei, când pe brațul femeiei, dormitezi cu fruntea ta scaldată in despletitul ei păr?

MIRILA

Brr!.... Ce foc! ce văpate!.... Dogoresti pietrele la depărtare de două kilometri.... Ase țiu de amor cu tunul Krup de calibru mare! (Se scoală.)

NOIAN (tot egzaltat)

Până la 22 de ani, nu vėzui ț frumosul decăt in cartea lui Cousin.,..

MIRILA

„Du vi ai, du beau et du bien“....

NOIAN

Il cățam prin muzeie, prin galeriț.... Auzi? frumosul după Platon!....

MIRILA

Phedon și marele Hipias!... A-cuț e vina? Și noi țiteam pe Cousin, când n'aveam ce face—ca nu știu care june..., poet de al nostru,—dar l'am țnțeles pe filozof cum trebuie: „Frumosul, zice el, e unitatea rezultând din varietate“.... Prea bine, varietate de.... femei pentru acea unitate care e bărbatul.. ha! ha! ha!....

NOIAN

Am stat zile țntregi ințerbēntându'mi creierii inaintea Venerii de la Milo....

MIRILA

Era la modă țiunta greacă..., De mai rămănea ț cățva ani la Paris, te țpunea in admi-

rație înaintea vre-unei mămuțe din grădina plantelor, înferbentat de doctrinele lui Darwin... Direcție nouă... ha! ha! ha!... Spune-mi, așa se trăiești, ai și tu să deosebesti mămuțele din car se trag oameni cu mînă, de cele care au fost stieburile noa tre, ale... ale deșchițatilor?.....

NOIAN

Darw', Platon!... nebunii d o parte, nebunii d alta!.. Nici z ese, nici mămuțe, ce femei, amice!... Uite și rivește-le!.. Esti tu Ateu, liber cugetător? Aci sunt tot femei cari se te facă a da laudă creatorului, care t pot face creștin bun.

MIRILA

Sau Pașă din Widin!... Pe lege mea, fugi în colo! (apucă de pils Patru-zeci de grade reomur!..... Nu cumva vrei se mă faci a crede că.... arată f t rafi'le de pe p'rești , dar cu neputință.

NOIAN

Și volo, și din colo..... și colo, pe birou colo, albu unile... ăla No. 2.... ah! hoțomane, începui a mă pizmui....., vr i succes, iată unul, an e!... femei aidoma, nu vi suri de poești și de pic ori...., și să zici că 21 de ani am fost lipsit de ori-ce oră de fericiere..... Nu, 23, căci cu 2 aii d caznicie....

MIRILA

Doi ani de casnicie? Ce? ai fost însurat?

NOIAN

Nu știi? Adevărat uitam că n'am fost scris nimănu la Paris, nici chiar ție, sărmane amice te-am fost sacrificat unei femei..... Ce vrei? crezusem că am fost dat de Eloiza visurilor mele Mă închise-em cu ea departe de lume.

MIRILA

Une chumiere et son coeur!... Dar atuci nu pric p n'ni'....

NOIAN

Priceapă cine poate! Viața cazniciei? ce mai poezie!.., In c țile nebunilor' zi cu zi, noapte cu noapte seamănă....., ca două invazii asupra țerei, c do ă căs ă uru.... ziceai că termometrul entuziazmului meu de becher e sus.... O! al cazniciei ajunsese după un an la O grade: la al doilea an era sub O și nici măcar nu 'mi dădea emoțiunile gheteșarilor muntelui Alb!.... Caznicie? cale batută de umbrelul des al ritului, al monotoniei, cale coperită, întunecată de praful ce ridică în juru-ți călăreșii de bon-t n, care 'ți fac curte nevestei, neavend desavantajul de a 'i fi barbat.

MIRILA

A! ce tablou! Mai pune în perspectivă și o spânzurătoare, foc de Bengal și bravo Direcția, bravo Labo, bravo autoră!..... Pururea în exagerațiune, amicul Noia!... c'udat cap e și al teu! Ci sper că nu ești, cum ai zis, becher, pentru rațiuni atât de..... neraționale ca cele ce 'mi înșirași... (Franz rind un album la biurou pe cand Noian stă 'it'us pe o sofa) A! frumoasă femeie!.....

NOIAN

Numai una găsiși? E albumul No 2? Cum? Numai atatea rațiuni nu pot justifi a 'naintea ta despățirea prin consimțământ mutual?

MIRILA

Despărțenia ?

NOIAN

Așa ceva, pe aproape..... Măine e ultima noastră înfățișare la Tribunal. A! nu sunt rațiuni? dar când vei ști că într'o zi cucoana mea, cucoana visurilor mele a plâns pentru că, în contra obiceiului, n'am înbrățișat'o revenind de la nu știu ce trebi...

MIRILA

Auzi acum!..... apoi se înțelege! Ea, nu te iubea, sărmâne amice?...

NOIAN

Vezi? dar când vei ști că într'o zi mi-am găsit albumul meu de versuri;..... versuri din tinerețe..... rasă cu briceagul în toate locurile unde era un nume de femeie sau o inițială dedicatoare, care nu semăna cu inițiala ei, Maria.....

MIRILA

A! Iată o faptă într'adevăr cumplită!

NOIAN

Nu-i așa?

MIRILA

Așa de cumplită în cât... în cât eu în cât eu, în locul tău, în ziua când plângea așa fișters cu un sărutat lacrimelor ei, și în ziua albumului i'ași fi zis...

NOIAN

I'ași fi zis?.....

MIRILA

I'ași fi zis: Frumusețea mea nevestică.....— Presupun că după ce ai căutat pînă la 22 de ani frumosul, înarmat cu Platon, Cousin și cu toți clasicii, n'ai putut lua o femeie slută, — Y' așa fi zis, — frumusețea mea nevestică, te iert și....

NOIAN

Și?

MIRILA

Și te pup de o sută, de o mie de ori....

NOIAN

Așa ai fi făcut tu?

MIRILA

Mai ales când inițialele odelor tale—spune drept—n'aveau altă valoare decît a literilor înșirate în un alfabet aranjat pentru copii.... Treabă de Pestalozieni..... Fie care inițială cântată de tine, o știu bine, — nu te apăra, — nu însemna o femeie, ci o nouă oră de visărie, iartă-mi cuvîntul, *de egzaltare*.

NOIAN

Asta e așa, dar....

MIRILA

Ce 'ți spun eu! Numele propriu: Elvira, Hortensia..... ori dacă erai născut peste munți: Veturia, Volumnia..... Ce știu eu?...

NOIAN

Nu, mai bine mi-a plăcut Lacrima, Safra, Dominica.

MIRILA

Vezi? Cestiune de naționalitate, după provincia.... Asta nu schimbă termenii ecuației... Lacrima, Dominica, Paula, egzistat-au ele vre'o dată pentru tine în carne și oase?

NOIAN

Dar aceasta ce are a face?

MIRILA

Apoi, nebunule, ai sacrificat visurilor bolnavei tale imaginației pe femeia ce te iubeste.... căci în țapta ei copilărească, grăiește inima ei.... ai preferit femeiei în carne și oase, umbrele chineze ale creierilor tăi infierbântați? ori, spune, spune drept: nevasta ți e a chioră, cocosata, oloagă, cârnă? Ba da! ba da! era fiica mamei pădurii.... Ai ucis pe tată-seu, pe frate-seu și ai luat-o de nevastă ca să nu te dea pe mâna parchetului?....

NOIAN

Nu, nu, nu. E frumoasă. E frumoasă Maria, dar....

MIRILA

Da! da!.... e o fică a Chiritoaiei?.... și atunci, după cununie ai poftit-o la maica sa; oh Bărzoii și tu..... și tu, ca fluturile ce dă în luminare, zbr... ai zburat în jurul focului de Bengal sub care și tănuesc zbircele și fețele spoite roșii asta de zine, care își împart tinerețile între Boulevard și Ferestreu, și bătrânețele, între spital și Balamuc....

NOIAN

Hei dragul meu?...., Mă nebunesc, zinele aceste, ales blondele.....

MIRILA

(Privind albumul) Nu, asta e brună..... și ce frumoasă?..... uite! ...

NOIAN

Ha! ha! ha!..... Moralistul!..... o fotografie l'a cărmit din drumul ce recomanda altora!...

MIRILA

Vezi că asta e chipul unei femei înădever, frumoasă.... Dar eu cunosc femeia aceasta. Uite, da!..... e bucățică tăiată, bruneta din vagon.....

NOIAN

Sunt curioase asemănări.....

MIRILA

O, da, fotografia asta e a ei..... Nu ți'am spus tot, amice.... Intrând în tren la Viena, da! da! bruneta în chestiune..... Trebuia să apuc linia spre Baziasf..... dar bruneta cu ochii napolitani s' pogoară din vagon la o stațiune..... Mă pogor și eu..... Napolitana însă, se urcă în alt tren, mă urc și eu..... A! tu nu pricepi gimnastica aceasta căci ești cuminte.....

NOIAN (cu suparare)

Cuminte eu?.....

MIRILA

A! pardon!... am uitat metamorfoza... Mă urc în vagon după bruneta. Unde mergem conductor? Nach Krakau Baziași ori Krakau..... Tout chemin mène..... la București și cu condițiunea unei plăți noui și a unei amende de câți-va franci eram într'un vagon „für nicht raucher“ cu frumoasa călătoare și cu englezoica pastramă... Trenul pleacă, și...,,

NOIAN (cu întăres)

Ei și?... și....

MIRILA

Și, cu toată rușinea ț'o mărturisesc..... trecuii Krakau, Lemberg, Cernăuți, Pașcani și toate stațiile românești care în gura nemților străini de la calea noastră ferată seamănă mult a nume chinezești, și.....

NOIAN

Și?...

MIRILA

Și ajunseți la gara Târgoviștei, cu o cheltuială extraordinară de câte-va sute de franci, și cu dreptul... ba nu, cu dreptul, căci nu mi l'a dat ea, ci o revenire la vechile mele deprinderi...., atunci—biletul tău și 5 Napoleoni servitoareii ori guvernantei.

NOIAN

Minunată ispravă, pentru un Don Juan ca tine!

MIRILA (Privind la fotografia.)

Cât e de frumoasă?... Cum se face, că portretul ei este aci?...

NOIAN

Acolo? In albumul Nr. 2.?

MIRILA

Albumul Nr. II.

NOIAN

Nr. 2, este albumul frumuseților...., ușoare... ha! ha! ha!.... Cum? o femeie frumoasă din albumul Nr. 2, cu tine într'un „für nicht-Raucher“ de la Viena la Cracovia?...

MIRILA

La Lemberg, Cernăuți, Roman, București...., și nimica!....

NOIAN

A! Sărmanul meu amic! ai îmbătănit: căzătură, **Erste Clase**... Dă'ți dimisia!...., ha ha! ha!.... O femeie de la Nr. 2, și nimica!....

MIRILA

Dar tu o știi? tu o cunoști?

NOIAN

Auzi întrebare?... din albumul Nr. 2, albumul capriciului, fantazie realizabilă.... Ce număr este însemnat de desubt?

MIRILA

Nr. 5.... A! le ai clasificat...., cu opis și zagalafie....

NOIAN

Ca niște volume de poezii..., fugitive.... E numărul 5? le știu pe din afară.... E blondă.

MIRILA

Nu; ț'am spus că e brună.

NOIAN

Ochi rotunzi....

MIRILA

Nu; în forma migdalei....

NOIAN

Aerul așa cam deșuchiat..., a la diablesse?....

MIRILA

Nu, Nu!.... Asta seamă, a un adevărat ânger....

NOIAN

Atunci.... Știi.... Mă înșelasem..., e o actriță brună, de la teatru românesc., Ochioasă fată!..

MIRILA

Și șade?....

NOIAN

Strada Sfinților Nr. 200.

MIRILA

De minune.... Cunoști albumul păcatelor tale, ca un prefect de poliție, albumul fectătorilor săi de rele..., strada sfinților, zici?....

NOIAN

Nr. 200. Nu te speria de numele stradei.... Etichetă de fabrică mare, pe marfă de imitație ori de falit....

MIRILA

Și mai ai alte fotografii afară de aceste? Cedează-mi și mie câte-va!

NOIAN (apart)

O! care vreți și câte vreți!.... Acestea sunt documente la arhivă, florii presate în erbarii.. Altele noi ..

MIRILA

Nuoi?... (aparte.) încep a înțelege: amator de fotografii, iată totul (tare) Inițial în albumul versurilor tale de văduvoiu... Muncă nouă pentru nevasta-ta, care le va șterge cu briceagul.... A! dar uit că sunt încă în haine de drum, și că dacă bruneta ademenită de adresa ta, după bilet—ar veni, și va veni..., căci cinci napleonii nu sunt pastilii de ciocolată — nu se cade să mă aflu în toaleta asta de metoc de monăstire....

NOIAN

Colo la dreapta, camera ta....

MIRILA (Conduc de Noian, pînă la ușă din dreapta.)

A! ștrângarule!.... Pașă de Rusciuk!....

NOIAN

Ha! ha! ha!..., de Widin!.., grăbește, căci dejunul e gata.... (Mirila iese la dreaptă)

SCENA V.

NOIAN (singur)

(Revenind spre biuro) Pașă de Rusciuk!? Ce fericit este Mirilă! Tănăr, liber, brunete și blonde a le lui sunt! (se așează pe scaun lângă biuro unde albumul stă deschis) În deșert ca-ut a mă îmbăta;..... în cupa mea nu é de cât apă.... vinul spumos sê prelinge din cupa lui Femei? Eú le-am căutat cum astronomul numără stelele . . . de departe . . . Brr! de aproape, vorba lor rêsună cu sunet de napoleon. { . . . Ochií lor nu mësorã iubirea ci obezitatea pungeí. . . . Cel puțin fotografiile lor nu vorbesc / . . . ca bruneta lui Mirilă din vagonul „für nicht-raucher“ . . . Sê vezi că n'ó sê' reziste. (Da cu ochi de album) Iat'ó . . . ce vëz? Fotografia Mariei? Nevasta mea? . . . Maria la albumul No. 2 (Scoate repede portretul din album) A! iertare Marie! o vinovată distraçiune ȝ'a dat loc în mijlocul unei societãți oribile . . . Uite, bruneta din vagon era Maria... A! ea a rêmãs indiferentã la curtea lui Mirilã (cãutând cu dragoste la fotografe) Are dreptate Mirilã. . . . E frumoasã Maria . . . Bine zice: ochi Napolitaní, cari duc foc la inima . . . Pêrul negru . . . eú l'am vëzut despletit. . . . Capul meú ascuns în el, tura un sãrutat dupê umerií sei albi. . . . Dar vocea ei . . . (asaltându-se mereú) tu n'ai auzit vocea ei, Mirilã . . . E un cântec al cerului care-'ȝ scormonește adâncul inimei... A! ce proastă fotografie! . . . unde e guriȝa ei care chiamã tremurând sãrutarea? E frumoasã Maria! . . . Are dreptate Mirilã sê' facã curte . . . Sê' facã curte? . . . A nu! . . . Iatã un album întreg pentru el. . . . Fotografia ei în acest album? . . . Prin ce întâmplare? . . . Azi dimineaȝa era colo . . . Azi . . . Mâine unde va fi ea? . . . Mâin e vom fi despãrȝiți . . . pe tot-d'a-una (pe gânduri) despãrȝit de ea?... Se fie iubirea care trãmite unde de fiort prin tot corpul meú la cugetarea acestei defini-tive despãrȝiri? . . . O nu; mă înșel . . . (pauzã) Destul cu monotonia, destul cu calea cea bătută și liniștitã a cãzniciei!

SCENA VI.

Acelaș. PELIȘ.

PELIȘ

O Doamnă întreabã de Domnul....

NOIAN

O Doamnă?....

PELIȘ

Zice așa, că Domnul o așteaptã pentru facerea unei hãrtii pe ziua de mãine.

NOIAN

Poftește.... A! Dumnezeu!...., este ea!.... Maria!.... Ea vine dupe înțelegerea ce a avut, se sub-scrie ultima noastrã cerere de despãrȝire cãtre tribunal.

SCENA VII.

PELIȘ, MARIA

MARIA în ușa

Sunt eu... Domnule Noian...

NOIAN Eșind înșutit cu oarecare precipitare.

Maria.... Domnă * parte O! e mai frumoasă ca pe portret.

MARIA

Cum n'am putut sosi de la Viena, decât adineauri, am crezut, că ți-ași face o... re-
plăcere, dacă ne'ntâlnindu-te astăzi spre a sub-șcrie ultima cerere, de... despărțire, s'ar
pierde termenul de mâine....

NOIAN (aparte, dând scaun Mariei)

Ce grăbită e se aibă despărțirea... A! nu m'a iubit nici o dată! (tare) poftiți
pofțiți.... Doamnă.

NOIAN (aparte)

O! tacți, sărmana mea inimă! (tare) Aveți actul gata, Domnule?

NOIAN

(Care privește pe Maria lung, nu răspunde și continuă a ține în mână și a egzamina alternativ fotografia
și pe Maria.)

MARIA

V'am întrebat de aveți gata actul pentru mâine.... (Vezând că Noian nu răspunde, se ridică.)
Când îl veți fi terminat, veți bine-voi a mi'l trimite la mătușa mea și'l voi sub-serie...
(aparte) El e rece, nu m'a iubit nici o dată.... (tare) Mă iartă, te-am deranjat de la stu-
diul... fotografiilor D-tale.... Adio!

NOIAN (Egzaltare)

O! nu te duce Mario!.... Nu răpi bolnavului medicamentul care îl poate scăpa de la
moarte.... Stați Mario.... Studiul fotografiilor mele, zici?... Vezi, este a ta....

MARIA

A mea? (emoțiune....) era poate o sarcină pentru albumul D-tale, și voiați se mi-o
înapolezi în ajutorul despărțirii definitive.

NOIAN

Se mă despart de ea?... (Cade la genunchii Mariei.) Se mă mai despart de tine, Mario?....

MARIA

Dar ce faci, Domnule?... (a parte) Inima mea bate de se sparge.... se fic cu putintă?

NOIAN

Iertare, Maria.... Te iubesc, nu am iubit și nu voi iubi decât pre tine.

SCENA VIII.

Aceași, MIRILĂ.

MIRILA (în ușă.)

Ei bravo! Nu te deranja, amice Noian... Eă scrîți frumoasei Doamne, și D-ta tragi foloasele...

MARIA

Ce zice Domnul... (Către Noian.)

NOIAN (Ridicându-se din genunchi)

Ha! ha! ha! de minune! (încet Mariet.) Un vechi amic al meu, care nu te știe că 'mă ești nevestică... O să vedem... (tare) ce vrei Mirila Dragă?— De la Viena până la gara Tergoveșter tu t'ai putut convinge numai că Doamna e frumoasă, iar eu cântam s'o conving c'o și iubesc...

MIRILA

Dar este o trădare?...

NOIAN

Intre amici se întemplă adese...

MIRILA

Dar bine, Doamnă, eu n'am putut scoate de la D-ta în vagonul „Für nicht rauher“ măcar o vorbă de 'neurajare a patimei mele.

NOIAN (încet Mariet)

A! Mario, cât te iubesc pentru aceasta!...

MIRILA

Și D-lui, într-o clipă îți era la genunchi... (către Noian.) Al naibii Don Juan!..., și eu care credeam că toate aceste fotografii de femei, sînt aci adunate numai ca o sgomoasă manifestare a unui închipuit Don Juanism!...

MARIA (încet lui Noian.)

Așa se fie oare, Noiane.

MIRILA

Doamna este un dublet în colecțiunea ta; mi'l'ai dat și mi'l iaă..., (face un pas spre Maria.)

NOIAN (Înaintînd, ia pe Mirilă de mână, și înaintează spre Maria.)

Draga mea, îți prezint pe strengarul meu amic Mirilă... Nevasta mea, Mirilă.

MIRILA

Nevasta ta?... Doamnă, ertare!... Dar atunci, inglezoaica.

NOIAN

In saica Jockey-Klub?...

MARIA

Apropos, de ea, D-le Mirilă..., am a'Ń aduce mulŃumirile ei pentru cinci napoleonŃ ce'i-ai oferit....

NOIAN

Ce'i-ai oferit....

MIRIL

Ce'Ń am oferit!...

MARIA

Mis Honing-tenkot..., era frumoasă; Ŗoking, zice ea..., un..., impertinent 'mŃ-a pus Ńn mână o cartă de vizită Ńi banŃ..., Ńoking....

MIRILA

Carta ta.

MIRILA

Cinci napoleonŃ ai tŃl.

MARIA

Cum am citit pe cartă un nume..., ce'mŃ era. iubit, Ńi pentru ca sŃ nu remână o femeie strŃină cu impresiunea că s-a găsit un june romŃn capabil de. .

NOIAN

Hm....

MIRILA

ZŃ Doamnă. ., ai dreapta e: capabil de impertinenŃă.

MARIA

De o usuăitate cam mare, am tălmăcit MisseŃ Honing-tenkot Ńi am convins'o bine, că biletul era dat ei din e oare, fiind al barbatului meŃ. Iară banŃ....

NOIAN Ńi MIRILA

Iară banŃ? ..

MARIA

BanŃ de la Dl. Mirila, amicul barbatului meŃ, sub-scriptiunea sa la crucea rosie

MIRILA

La crucea rosie?

MARIA

NegreŃit, dacă Ńn loc de a manca pastilŃ i-a cãnta pr'n f reastra vagonu uŃ fi mu seŃele natureŃi cum me aveŃul discordat cãntă ar'ile mari ale compozitorilor, Dl. MŃ 'lă se uŃta mai puŃin la mine Ńi mai mult la M'ss Honing-te ko, descoperirea o ci u e os' pe braŃul ei Ńi...

MIRILA

Era de la Crucea-RoŃe.

NOIAN

Căc ulla pe baltă ..., pe sufletul tatei.... S'a cam scumpit voiajul!....

MIRILA (Sărutând mâna Mariel.)

În vagon eraî numai frumoasă.... De'mî vorbaî în vagon, mă 'nebunîai și mă prăpa-deaî.... Mî'a vorbit a um și m'am cuminîit și am scăpat și de ghtarele Albionului.... Frumoasă este nevîsta ta și plîná de spirit....

NOIAN

Mai frumoasă ca po'tretul a căreîa contemplare mî'a redat mintile. Mario, dîca în loc de a sub scrie un act uricios, îîi sărut acum mâna, o datorim mult ș' amicului Mirilă. Laudele lui pentru po'tretul tîu...., anonim, mî'a rupt vîlul de pe ochi. Revîn la ve-chetele mele iubîrî la poezîa, la tine, nevîstica mea. .

MIRILA

Care va sî zîca s'a cāsîit o dată și un prieten, care în loc s'o strîce, să întărească o caznic'ă.... Fi, bravo nie! scump, dar frumos!....

NOIAN

Numai fiind ca lucrul e prea rar să'îi spun drept că așî fi mai liniștit pentru viitor dacă amicului Mirilă î'ar găsi fîmos numai po'tretul nevîsteî mele, ci vre unul dîn aceste pre care î l dăruiesc toat . .—

MARIA

O nu, aceste lî om trimete pentru tombola Miss Honigt n.... D-lui Mirilă, amicului tîu, o ne est'c , care se'l plăteasca pentru serviciile ce mî'a făcut....

SCENA X.

Acetaș ; PELIȘ, ȘMIT FRANȚESCU

PELIȘ

Lasă Domnule Franțescu.... boțorul ș-a chimbat gîndul...., vorbește cu o Cucoana omenească, iara nu tot cu mucavale...., iute! ..

ȘMIT

Adevărat....

NOIAN

Ha! h ! ha ... Dl. Franțescu, fotograf, furnisorul meî de colecțiunî.... Păstieaza le D-le Franțescu .. Cin'tie? Contîngent noî la caziunea vre-unei invaziunî streine

ȘMIT

12 numere noi.. .

MIRILA (se apropie de Franțescu.)

Unde șezi?....

NOIAN

Iată Nr. 1, si unic, D-le Franțescu, Doamna Noian.

ȘMIT

Doamnă!....

PELIȘ

Nevasta boferului!.... Uf!...., am scăpat de luat praful de pe mucavale....

NOIAN

Și fiind că ai cu D-ta mașina, grăbește a reproduce chipul amicului bun...., rara avis.
(Ara ă pre Mirila.)

ȘMIT (Așezend mașina spre public.)

S ați liniștiți!....

NOIAN

Ce faci? Nu într'acolo....

MIRILA

Ori bine face...., publicul este amicul ad vërat...., individul este pediept si pas o
nat...., publicul, colectivitatea singurã, mangãie și încurãjiazã dupe dreptate.

NOIAN

Bateti în palme, când veți voi se tragem pânza! ...

FINE

D nu V. A. Urechia, ne fa e onoare a ne co nuna în ultimul moment că ceas a și să o edică
„Tinerimel de la *Literator ul*“.— Mulțamindu'i pentru aceastã deo ebitã ato: țune, o r'm m m numele tu-
tului și'i exprimam recunoștința noastră.

DORULU

Nici noaptea nu mă lasi în pace,
Ah! Dorule nesuferit?
Mai du-te și în altã parte,
Inchipuește-ți că-am murit.
Mai du-te pe la ea, și spune'i
Că n'am uitat'o, că aștept
Frumoasa zi de fericire
Ca s'o mai strâng cu foc la piept.
Mai spune'i câte 'mī spuī și mie
Cu vocea ta nemângãiatã;
Dar du-te și mă lasi 'n pace
Să dorm precum dormeam odatã!

CAROL SCROB.

TIPURI APARUTE

V.

Omul viitorului

L'am cunoscut în liceu
 Imbrăcat rău.
 Timid. Aproape prost.
 Să lupta cu cartea ca ocașul cu steiurile de sare.
 Nu intra în discuțiuni.
 Nu ieșea la plimbare
 Cunoștea numai drumul d'acasă, la școală.
 Sarac în puterea cuvântului.
 'L primise bursier.

* * *

In clas'a cincea, să mai pieptenase puțin.
 'I placea să intre în vorbă.
 Nu i se mai încurea limba.
 Duminica, eșea puțin pe trotuar: — c'o carte în mână....
 A luat bacalaureatul.
 A gasit o meditație pentru limba latina.
 E repetitor la un pensionat.
 Incepuse a se simți, creștinul.
 Se dichisea. avea haine curate.
 In mână, c'un bastonaș negru
 'Și-a luat o 'nfușare grațioasă

* * *

S'a crezut cel mai fericit când s'a abonat la un birt.
 Venca la ore ficse.
 'Și punea bastonul într'un colț.
 Așeza pălăria cu gura 'n sus: — ca să nu 'și piarza fasonul.
 Așa 'l povățuise Lempart.
 'Și dregea colțul de pe frunte
 Pêna se 'l servească, desfăcea un ziar.
 'Și arunca ochii pe el cu un aer *ennuyé*.
 Mânca încet, cu gesturi studiate, afectate.
 In așteptarea fripturii, punea mâna la frunte

Vrea să arate că cugetă profund.
 D'o odată tresărea.
 Făcea o mișcare veselă.
 Surîdea cu nasu 'n farfurie.
 Doar că nu striga: — *evrica!*

* * *

După masă, se scobea, în măsele zece minute.
 Sta și cu gura căscată puțin, — ca să și ecpună dinții frecați cu pra-
 fură Yung.
 De obicei, avea capul răzemat în câte-o mână; ȳnea mult se aibă
 mâinile transparente și albe.
 Unghiile tăiate artistic,
 La degetul mic, o avea d'un cot.

* * *

S'a 'ncercat să facă versuri.
 Le-a citit la un ziar.
 I le-a respins.
 S'a consolat repede.
 — Așa pat oamenii noi! Numai viitorul le dă dreptate....
 Vorbește cu prietini tot de prin cărți.
 — Ce mai faci *colega?*
 Când pleacă—ori de unde — va zice neapărat: *salve... au plaisir,..*
 E copist la un minister.
 — Ce era sa fac *mon cher?* 'Mă trebuia *pecuniae.....*
 Mereu spune că suferă de spleen (d'ăla englezesc).
 Primă-vara nu 'și vinde paltonul; așteaptă pe sf. Gheorghe.
 — Eȳ amice, dacă vin niscaȳ-va *intemperă,* ce mă fac fără palton?
 Pretinde că e protegiat de sus.
 Când o lua licența, de sigur e judex la Trib. Ilfov.
 Nu ȳ place cum merge țara.
 — N'avem oameni savanți; totul e spoială. Nicȳ tinerimea nu prea
 promite! ..
 N'are încredere în viitorul națiunii.
 Face combinațiuni diplomatice.
 Prevăde anecsarea la vr'un vecin.

* * *

Prima operă la care a fost, e *Ernani*.
 S'a dispensat de *libret*.
 Nu 'nvăţase italiana în liceu?.-
 Să mişca mereu în stal.
 Făcea reflecţiuni în gura mare.
 'I s'a strigat dinapoi „tăcere domnule“.
 S'a 'ntors maiestos, şi a săgetat cu privirea pe *in pertinent*.
 În acel moment, servitorul îi observă:
 — Nu se şade cu pălăria în cap, cuconaşule.
 A rămas ca de piatră.
 Se roşise până între urechi.
 Nu se mai uita nici la dreapta nici la stânga.
 Credea că toţi îl privesc.
 S'a 'ntors acasă foarte agitat.
 N'a dormit toată noaptea.
 Nefericirea lui Ernani şi observaţia servitorului, l'au muncit până la ziuă..

* * *

S'ar arunca în vr'o partidă politică....
 — În care me rog? Nu vęd la nici una ideii noi!
 Păcat ca r'are 25 de ani..
 — M'aş alege deputat şi le-aş arata eu!
 Credinţa lui, e c'o sa devie orator mare....
 — Nu vedeţi cum m'aplauda studenţii la întruniri?
 Afară de adunarile de la facultate, nimeni nu l'a auzit,
 Elocinţa zbiară în el....
 N'a scris încă.
 Dar e sigur că are condei bun.
 'I plac belele-arte.
 A citit multe tractate speciale.
 Ar putea sa tragă la mulţi frecuşuri....
 Nu vrea să ucidă arta, — în germene la noi!.

* * *

În materii religioase, e liber cugetător.
 În filosofie, e pesimist.
 Partizan al lui Leopardi, din auzite.
 Ateu, — din convingere adâncă.

Socialist, — din admirațiune pentru seriozitatea germană.

Comunist, — din simpatie pentru Franța.

Nihilist, — din cauza vecinătății.

O să se pue în relații *soc'ologice* (!) cu oamenii viitorului.

— Până acum, n'am a ut timp!

Nu mai poate fi cap de *secție nihilistă* în România.

'I-aŭ apucat alții înainte.

Preferă să rămâie copist și., *afiliat*...

D. D. Racovița.

MAI ȚII MINTE?.....

Timpul este fără milă, el se duce și ne lasă
 Numai slaba amintire despre tot ce-am încercat.
 Când simțirea se preschimbă, oare nouă ce ne pasă
 De durerea altor inimi, de trecutul depărtat?.....
 Sânt atâția ce'și dau viața pe o singură zimbire,
 Sânt atâți, ce vor un suflet ca să-î poată inspira;
 Ei își calcă simțimentul pen ru-o mică fericire
 Și se schimbă ca și timpul care vecinic va zbura
 Însă eu, ce n'am puterea să me lupt cu suferința,
 Eu, ce 'n van încerc a rîde, și din rîs recad în plăns,
 'Mi-am păstrat aceleași visuri, iar durerea și 'ndoința
 S'înt hotarele în care cugetarea 'mi-am restrîns.
 Zboare timpul cu povara-î de iluzii preschimbate,
 Zboare timpul cu speranțe de fantastice iubiri;
 El se duce ca acele inimi vecinic sîngerate
 Care n'au nimic în viață de cât false fericiri.
 Pentru mine va rămîne neschimbat din a mea minte,
 El va fi ca mîngâiere zilelor ce-abia le simț;
 Iar întîia dimineață cu suavele-ți cuvinte
 Me va face totu 'n lume sa înfrunt și sa desmînt!

O!..... Ți-aducî aminte bine, — și apoi o dimineață

Nu dispăre-așa de iute dintr'un suflet simțitor.

Amîndoi aveam un cuget, și privirile în ceața

Rătăceau peste câmpie, când un ceas nepasător

Sună ora despartirii, pentru tot ' una poate,

Căci de-atuncea nepăsarea s'a înscris pe fruntea ta.
 Dintr'acele dulci momente, nu le vei uita pe toată,
 Căci sînt unele din ele, care nu se pot uita: —
 Ne-am privit și 'n ochii noștri tot a mai rămas o umbră
 Din imagina 'ntii tată pentru care suspinam;
 La a lămpilor lumina, de și noaptea era s'umbră,
 Noi am scris printr'o zîmbire gândurile ce purtam.
 Nici o vorbă de iubire nici o falsă încecare
 N'am făcut spre-a se 'nțelege al inimei simțiri,
 Și cu toate-acestea însă ai ghicit c'aș fi în stare
 Să sacrific tot în lume pentru-acele dulci zîmbiri.

Dar zadarnic e trecutul, pentru tine el dispare,
 El te face mult mai rece înainte de-a pleca,
 Și eu sufer, n'am cu mine decât slaba-mi cugetare,
 Care plînge condamnată în suspine-a se năca!....
 Ca să sper ar fi o soartă dureroasă pentru mine,....
 Mi-este frică de speranță și me tem de tine chiar,
 Căci cu ce 'mi-ai da o probă ca să pot crede 'n tine,
 Când pe buze simț și așază al deriderei pahar.
 Eu am plâns la întunec și din piept mi-am dat tributul
 De durere și de lacrimi, am răbdat și-am suferit;
 Este vreme de atuncea; — și de-am ris și eu, — trecutul
 Nu păstrează de cat plangeri pentru-un suflet amorțit.
 Azi, aș vrea să fiu departe de acele scumpe visuri,
 Ce nutream la aurora zilei care se ivea;
 Aș dori să cad de-odata în profundele abisuri,
 Unde gândul nu mai afla țermul ce pe-atunci dorea.
 Zidul care mă 'mpresară mă lipsește de un nume; —
 Fericiri, speranțe, visuri, azi pe toate le-am pierdut...
 Singur, numai cu durerea, voi căta un colț în lume,
 Ca 'n adancul suferinței să dispar necunoscut!....

Înse tu, ființa scumpă, ce-ai zdrobit simțirea 'n mine,
 'Mi-ai servit de mângăere, 'mi-ai servit și de calau!
 'Nalță fruntea cu mandrie și pe tristele ruine
 De iubiri de-abia simțite calcă cu piciorul tei!
 Fă adîncă-a mea durere ca se'mi afli'n ea mormîntul,

Și atunci a ta odihnă nimeni n'o va turbura;
 Fă-ți menirea până 'n capăt — am iubit prea mult pământul
 Ca să pot fără de tine în pământ a reîntra.

Pune însă pe-a uitărei piatră fără mângâiere
 Florile ce ții de-atuncea vestejite în pahar....
 Le cunoști destul de bine, ele-au fost a mea durere
 Și vor sta atât de bine pe locașul funerar!...

Th. M. Stoenescu.

Găsim aceste patru versuri, în „Albina“ din Botoșani, (Nr. 2, Anul II.) și ni le apropiăm spre a le comunica și cititorilor noștri. Ele nu sunt de cât patru și fac cât o poezie. Așemenea cugetări, sunt ca niște adevărate diamante și nu trebuie să se piarză.

CUGETARE

O morișcă este lumea,
 Timpu-o 'ntoarce 'n jurul seși,
 Apa trecătoare-î viața,
 Iar morarul, — Dumnezeu.

V. M.

MĂ UIT.....

Mă uit la cer și la pământ:
 Frumos e cerul și pământul,
 Dar inima-mă e uu mormânt
 În care mort îmi zace-avântul!

Inchis rămâie-acel mormânt
 Cu imnuri pline de misteruri.....
 Prea bun am fost pentru pământ,
 Prea rău sunt încă pentru ceruri!

Al. A. Macedonski.

SERMANUL PRIETEN!

Era pe la amiază; un vântuleț primăvăratîc mișca frunzile arborilor ce populați crângul. În scorbora întunecoasă ce brăzdează păduricea în două părți egale, murmurul apei riulețului se amesteca cu freamătul frunzișului și producea un concert fermecător.

De-odată un țipăt se auzi; un țipăt răsunător, un țipăt de jale, spintecând atmosfera și ajungând la auzul unei grupe vesele, ce serbătorea reînvierea naturii în ziua de I-iu Maiu Țeranî și țerance de toate etățile, se sculară în picioare; își ațintiră urechiă și și îndreptară pașii spre locul de unde venea acel țipăt.

— Ajutor, ajutor! chema o voce regușită, ursul mă prăpădește.

— Ion, ciobanul, strigă o voce din mulțime, vai de el și de el! îl mănâncă ursul.

Nici un pas nu se făcu de nimeni spre prăpastie; vocile amuțiră și toată lumea remase împietrită de groază.

Ursul se apăsa greu pe corpul tînărului cioban care se abătea cu disperarea morții în ghiarele lui ascuțite. Încă un moment, și dupe cum zice învățatul Șopenhauer, o lume era să moară iarăși.

Un câine griv și cu ochiul înflăcărat se repezi, cu o turbare disperată, în capul sîl baticului dușman.

Victima însuflețită de acest ajutor neașteptat, făcu o ultimă sforțare, o sforțare de titan și cîinele și ursul se rostogoliră în abisul întunecos al riului, trăgînd după ei, o uriașă stîncă de piatră.

Nu se mai vedea nimic în această împrejmuire de cît sormanul cioban, întins pe pămînt, cu ochii stinși cu mâinile înțeleștate, și cu îmbracamîntea în zdrențe; din pieptul lui țsnău șiroate de sînge cald încă. Om și b stîi dispăruseră ca prin farmec și numai soarele trimetea printre crîngile copacilor razele sale ce se oglindeau pe fruntea plină de sudoare a murindului.

Stîncile de piatră în căderea lor zdrobiseră capul ursului, care se cufundase pentru vecie în scorbora riului

Cănele scăpa ca printr'o minune.

El veni lângă stăpînul său și începu a i linge sangele ce i inunda pieptul.

Un sfert de oră după aceasta, Ion, deschise ochii și un lung oftat îi umflă plămîni.

Văzîndu se alături cu credinciosul său prieten, îl apucă de gat și începu să i îmbrăișeze vărsînd lacrimi de recunoștință.

Cănele, care d'abia se mai ținea; țrîvea pe stăpîn cu niște ochii în care se citea tot prietesugul său, și apoi, puțin cîte puțin, îi închuse pentru a nu i mai deschide nici-odată. Sufletul zbură din pieptul său și pe te două minute nu mai era de cît un corp neînsuflețit

Sormanul prieten, murise.

A. Asteriade.

MUZA RUSTICA

D-șoarei Sofia Cotadi.

Intr'o sfântă feerie,
 Zorile sub bolți senine
 Pe o rază aurie
 Înșirau la vii rubine!
 Visător la pas umblam
 Și 'n tăcere admiram
 De pe pajștea 'nzmăltată
 Iarba moale și 'nrouată,
 Briul cel de floricele
 Cu brînduși și vioarele,
 Gălbioare și aglică
 Viu la față de și mic; ;
 Frunzele înmugurind
 Și cu grab afar' eșind;
 Diamante naturale
 Strălucesc pe-a lor petale!
 Un miros îmbătător
 Mă făcea a mă 'ntreba,
 Fragile sînt coapte oare?—
 Mai colo, subț un pripor
 Par'că ved cum se 'njhteaba
 O cișmea rĂcoritoare
 Ce curgea volos prin flori,
 Frați de cruce sau surori
 Ale cĂmpului comori!
 Pe cĂnd fluturii gingași
 SĂrutĂndu-le pe rĂnd
 Ii vedeai venind trufași
 Și 'ntrecĂndu-se zburĂnd!

* * *

Mai in sus, de subț o stancă
 Curge-un limpede izvor
 Peste verdele covor. —
 Iar pe valea cea adĂncă
 Se aude un pĂstor!
 Din cavalu-i cĂobĂnesc
 ZboarĂ cantecu-i de dor.....
 Vechiul cĂntec RomĂn sc!—
 Și umeasĂ e arcada

De MesteacĂn și de Ulm!
 SaĂ de BraziĂ de pe culmi!
 Și frumoașĂ e cascada
 Unde riul ce s'avĂntĂ,
 Printre pletriĂ se frĂmĂntĂ!...
 Apa 'n spume cĂnd țizește
 PrĂfuindu-se s'albește
 Ca zĂpada din brumar
 SaĂ ca scump mĂrgĂritar!

* * *

Paserile cĂntĂtoare
 Se ĂngĂnĂ pe rĂcoare.....
 Totul, simte cĂ e viu :
 Soarele departe ĂncĂ,
 Din prĂpastia-I adĂncĂ
 Par'cĂ zice lunei: „viu!“
 Pe cĂnd vĂrful cel cu dor
 ApĂrĂnd schinteiĂtor
 Se aratĂ 'n depĂrtare,
 SentinelĂ la hotare!
 Iar Carpați ca un lan
 FĂcĂnd țĂret un colan
 Iși urmeazĂ 'n alba zare
 Lanțul lor de apĂrare!

* * *

Pe cĂt sunt de fericit
 M'afiu ĂnsĂ de mĂhnit
 CĂnd Ămi las a mea gĂndire
 Spre-a orașelor timpire :
 Cu fĂ oase Academii
 Care singure 'și daĂ premii!...
 Cu gaz te, — lefegit
 Și cu critici, — surugit!...
 Cu 'nvĂțați și fil sofi
 Ce zic c *umpeň* la cartofi!...
 Și cu cate și mai cĂte
 Și slĂvite ș'ocĂrate!
 Spui cĂi-mi, Vi ġil mințea,

Când ca mine vă spunea,
 Că la țară, cu păstorul
 E în veci literatorul?
 Și Depărațeanu oare
 A mințit cântând la soare
 „Vara“ 'n care a trăit
 Și prin care n'a murit?
 Rob al cântecului lor,
 Ca și dânsii plin de dor,
 Eă la ațer, sus din munte
 Imi arunc spre ceruri punte,
 Urmând litterile mele
 Pe sub lună, pe sub stele,
 Printre mit de floricele,
 Prin ie blânde păsărele
 Și alături cu păstorul
 Unde to mai naște dorul,
 Cânt pe rumena copila
 Fragedă ca o zambilă,
 Sănătoasă ca o fragă
 De 'ți-e zău, cu mult mai draga
 De cât *prima deioazelă*
 Comarată c'o gazelă,
 C'o sirenă saă c'o fee
 Par că n'ar fi o femeie!....
 Deci, lăsați-mi cursul meu:
 Omul și cu Dumnezeu!
 Inse omu de la țară
 Care 'n z'ua cea de vara

Ș 'n zefirul din April
 Ce 'l tubea atit Virgil,
 Și 'n caldura lui Cuptor,
 Sapă cu acelaș dor!
 Ară, seceră saă stränge...
 E de-aceasta nu se plânge.
 El muncește 'n ogoraș,
 Să trudește să traiască,
 Asudează să hrănească
 Trantoiu de la oraș!...
 La țeranul muncitor
 Apa reclui izvor
 E curată, ambrozie
 Și poiana, — poezie!
 Pentru dânsul, iarna, vara,
 Numai singură e țara!
 Balur, teatruri, de-ori-ce-mână,
 II-e jocul de la stână,
 Saă o horă subt umbrar
 La hazlăul câciumar
 Cu diplar și toboșar
 Unde sar flăcăii, — sar
 Și mândruțele iar sar
 In Cuptor și Cireșar!
 Dumnezeu când zic: — natura
 Zic, — văzduhul și făptura,
 Cr'una și arătura;
 Zic întreagă Creatura!

1882. Aprilie, București

SCARLAT O. MOSOU.

PRIETENILOR MEI..

Riduți, scumpi prieteni, spuneți, eu v'admir și vă ascult.
 Condamnat ca voi la viață, am ca voi aceeași soartă;
 Lanțurile suferinței corpul meu de-abia le poartă,
 Pe când voi din ele faceți al petrecerilor cult.

Cugetați la timpul vieții, ce plecând nu mai revine,
 Cugetați ca toate 'n urmă nici ca vis nu mai rămân,
 Amintiți-vă de moarte, și veți zice ca și mine:
 — „Pentru ce un traiu de jale mai departe să'l amăn?“

Nu vedeți că dacă 'ntoarcem foaia cărții spre trecut,
 O gasim mai rapid are, și că 'ntreaga bucurie
 A ramas ca sa încânte anii din copilarie,
 A i frumoși, lipsiți de trudă ani pe care 'i-am pierdut?...

Nu vedeți ca înainte es e-o vale plângătoare
 Și că toți vom merge 'ntr'ênsa mai curând sau mai târz u?...
 Ce? Aveți și voi credința de o viața viitoare?...
 Ce?... Sperați ca *Lul* vostriu să rămăie vec nic viu?...

Meditând aceste versuri îmi arunc pe nesimțite
 O privire spre schicletul, os de os înșiruit;
 El îmi servă câte-o dată cunoștințelor menite
 Sa 'mă asigure cararea spre un traiu mai liniștit.

Scump tovarăș de tăcere, cate nopți cu el am stat :
 El pe zidurile mute de o sârma atârnat,
 Lu pe scaun, langă dênsul, cugetând la omenire
 Și zicându-mă : — „Iată totul, — iată a omului menire“...

Il privesc în timp de ore și me ntreb ce-a fost în lume?...
 Unde 'i-a zburat simțirea?.. Care este al setu nume?..
 El, ce n'are nici pri teni, el, ce n'are nici dușmani,
 Se va 'ntoarce vre o dată către tinerii săi ani?...

Nu!.. Aci 'i-a fost destinul ca să zacă ne'ngropat!..
 Și e poate printre oameni mult mai bine destinat.
 Eă, de-ași ști că dupe moarte ași putea sluji ca dênsul
 Martur al zădarniciei, oh! 'mă-ași șterge 'ndată plânsul.

Dar pe mine-o sa mă 'nghiță groapa fără de lumină,
 Nimeni nu mă va cunoaște, niminea nu'mă va zîmbi,
 Și simțirea, ce mă arde într'o flacăie divină,
 Preschimbându-me 'n țerănă, amintirea mă va zdrobi.

Ași voi să fug de-aceste cugetari atat de sumbre,
 Ași voi sa fiu mai vesel, să traiesc, să rd ca voi;
 Dar presimt că pentru mine fericirile sânt umbre,
 Cand le cauți inainte, ele s'affă inapoă!...

Th. M. Stoenescu.

7 Aprilie 1882.

Sunt ce nici o dată încă n'am simțit...
Tristă e iubirea fără a fi iubit!.

Fu zi nefastă
Când o văzuți!,—
Ce mă adasta
Nu pricepuți!
Fu zi nefastă
Când o văzuți!—

Atuncea 'ndată
Inima mea,
Zbură 'nfocată,
Zbură spre ea!
Inima'i ênsé

Rămase strênsé...
Dată era!
De-atunci să strênge
Ș'a mea ce plânge
Fără a spera!

Fu i nefastă
Când o văzuți!. —
Ce mă adasta
Nu pricepuți!..
Fu zi nefastă
Când o văzuți!..—

Sunt ce nici-o dată încă n'am simțit..
Tristă e iubirea fără a fi iubit!.

G. J.

G. Jaksohn

POET ȘI OFIȚER

Am comandat la umăr
La ochi său la picior
Și n'am voit să număr
Crezând că pot să zbor
Cu gândul meu prin stele,
Spre lună saū in florī,
Să cânt apoi de ele,
Cum cânt adese ori.

Dar vai! nici o mișcare
N' vea calența ei!
Răspunderea e mare
Si, — mari sunt șefii mei.
Atun i, rcead din stele
In ainele de fier.
L soarta vieții mele:
Poet și ofițer!

Carol Scrob

PORTRET

Acei cari cunosc de aproape pe Dl. Eminovici, citiți Eminescu, vă rog; vor recunoaște acest portret. Adese-ori, privirile trecătorului, sunt atrase de un individ, cu un ciudat cap în patru muchi, astfel cum Bucureștenii vor fi văzut une-ori la lucrătorii Bulgari, (cu ocazia canalizării Dâmboviței; este dat fie-cărui, să constate acest fapt). Acest individ, poartă pantaloni vineți, un ghieroc negru de împrumut și o pălărie neagră mare, întocmai ca acela a nemților cari umblă cu flășnetele în spate; e pururea plin de noroi și fața și mânele sale poartă nenunțate urme de negreală violetă. Cizmele le înlocuiește adese-ori prin papuci, și în acest hal, i-se întâmplă une-ori să intre pe la Hugues, spre a căuta vre-un stăpân din ar-sei, care, nu știe sormanul, unde să se ascundă mai curând, spre a nu fi văzut de fostul grădinar. Dăm aici signalmentul exact, al acestui bizar personaj, căci pe la ora mesei, de-l întâlnim pe stradă, e bine să te ferești de dânsul. Și de altminteri nu e bine să stai cu el la vorbă. Cine a citit poeziile sale:

Impărat și proletar, strigoii, nuvela sa *sormanul Dionis*, care pe lângă o necunoștință deplină a limbii Române, cuprind nenumărate egzemple de aberațiune mentală, acela de sigur îl va ocoli cale de o poște.

Cât a scris numai poezii, era destul de inofensiv. Dar ce se'ți închipuești? băiatul are oare-care imaginație, și într-o bună dimineață părăsind fructuoasa meserie a pastramagiilor (o industrie foarte răspândită în Botoșani, dar din păcate e toată în mâinile Bulgarilor), și-a pus în minte să ajungă om mare; îndată și a găsit o opinie; e *cesarist*, și în genere, toate ideile sale se potrivește, cu o stare de lucruri și cu o epocă, care nu poate fi alta de cât aceea a lui Clujbor-Vodă. Pe urmă, a citit câte-va îspisoace din vremea aceluiași potentat și și a creat o limbă împetritată numai cu cuvinte slavone. — O bulgaro-manie instinctivă. Cu toate acestea, individul nostru a citit și pe Schopenhauer, așa în cat în două fraze, în stilul cronicarilor, și scapă câte o expresiune de acestea: „lucrarea de resumiune a unor elemente antice persistente,“ de și vine se și și coastele de ris, nu alt-ce-va.

Până acum tot merge, dar de când s'a făcut rău de tot, de când amicii sei tremură să nu se fi întâmplat ceva sub craniul său patrat, și din momentul ce și-a schimbat terminația numelui din *ovici* în *escu*, de atunci nu vorbește în fie-care zi de cât de „mândria sa de rasă“, de „sângele strămoșilor noștri, care se revoltază în vinele sale“. Toți acei cari nu poartă faimosul sufic, sunt pentru dânsul niște venetici, niște inamici ai naționalității române, niște trădători vânduți streinilor. Chiar sub terminațiile în *escu* d-nu Emin-escu știe să găsească origina ascunsă a familiilor.

Cu alte cuvinte d-nu Eminovici se servește acum de același sistem cu care erau combătuți membrii Junimei din Iași, tacași în toate părțile de overi, nemți, tradători și câte altele. Acel sistem era întrebuițat de scriitorii Bucureșteni în glumă, d-nu Emin-ovici însă, îl explorează în serios și crede că și va putea ține loc de program politic. Prin aceasta putem avea o idee despre seriozitate, a personajului în chestie.

Nu mai în ape ndoială ca la un asemenea individ, oare tare circumvoluțiunii cerebrale trebuie să se fi dezvoltat într-un mod cu totul anormal. Zicem cu totul căci cazuri ca acele ale d-lui Emin-ovici sunt foarte rare. Veam până acum pe omul care se crede cocos pe acel care și închipue că și o umbrelă și stă toată ziua într-un ungher pentru a se usca, etc. dar pe omul care se crede tot și vorbește de sângele strămoși și, fiind că

Ambat terminația numelui din *ovici* în *escu*, aceasta nu s'a mai văzut. De sigur doctorul Maudsley în vreo două ediții a cărții sale *Pathology of Mind* va trage toafoasele din exemplul ce 'i aducem aici. Nu e teamă însă că Maudsley va rândui și lui Emin-ovici o cură îndelungă tă în vre un stabiliment, buneoară la Mărcuța... Ce zic: poate se va convinge și doctorul că nici un loc nu e mai potrivit pentru individul nostru de cât însăși redacțiunea *În nputul*.

N. Xenopol.

„Telegraful“

NOTIȚI LITERARE

D-nul V. A. Urechia, ne-a făcut onoarea, de-a ne da minunata sa Comedie *Rara-avis*, nepublicată încă nicăiri. O împărtășim cititorilor noștri în numărul acesta, iar înscriind și numele D-lui V. A. Urechia, în fruntea Colaboratorilor noștri, ne măgulim cu speranța că D-nia sa, care participase până aci la revista noastră în mod platonice, va găsi din ce în ce mai des, — și chiar ca Ministru, — câte-va ore de mulțumire sufletească, pentru a ilustra cu scrierile și numele său paginele „Literatorului“.

* * *

Tot D-nu V. A. Urechia, a bine-voit a ne comunica poezia înedită a lui *Nicoleanu*, pe care, cititorii o vor găsi în numărul nostru din Mai. Noi garantăm anticitatea ei, căci pe lângă parfumul ce se egzală din versurile suavului poet, posedăm manuscrisul său, cu poezia ast-fel cum a conceput-o, adică cu ster și cuvinte supra puse, pe lângă care nu ne-am permis a schimba sau a adăuga măcar o virgulă.

* * *

Felicităm pe D-nu V. A. Urechia, pentru că a acordat D-lui T. Șerbănescu, medalia *Bene-merenti*. Șerbănescu, este dulcele poet al *Valțului*, și merita de mult acest semn distinctiv. Este un act de înaltă dreptate, a se recunoaște meritele adevărate, și asemenea acte devin din ce în ce mai rare.

* * *

D-nu Grigorie Toculescu, a fost premiat de „Academia Română“, pentru un manuscris al său. De astă-dată, Academia, a făcut o minune, căci la toate ne așteptam, numai la premiarea unui tînăr de valoarea d-lui Toculescu, nu ne așteptam. — Să vede că Academicianii s'aun aflat sub influența stelu ce trece anul acesta în dreapta soarelu.

Redacțiunea,

CANTECUL LEBELII

Eram, ce este crinul în soare când se scaldă,
 Eram, o știu prea bine, în rață de nchipuire;
 Iar azi, sânt focul jalnic din la crîma cea caldă,
 Tovarășă din urmă, a stinsei fericiri!

Ți-aduci tu oare-aminte? Jurase m împreună
 Să trecem o viață de-amor înflăcărat,
 Să rîdem fără milă de-a vremilor furtună,
 De toți amorul nostru să fie învidiat.

Trecură multe zile, și numai prin cuvinte
 O inimă ce bate, nu poate-a se nutri;
 Îmi trebuia un suflet, și-acele jurăminte
 Cereau îndeplinirea, prin fapt-a se'ntări.

Băfuse, cel din urmă minut de fericire,
 Și eu, cu vocea stinsă, răspunsul așteptam....
 Nimic!... Ca și o stîncă în vecinică-amorțire
 Tăceași,—pe când durerea în mine o'necam.

De-odată, ironia se'nscrise pe-a ta față,
 Ți-ai ris de-a mea simțire, și'ai ris de tine chiar,
 Și te-am văzut femeie, cu inima de ghiață,
 Intipărînd pe frunte-mi, disprețul tău amar!

Plecași, de lângă tine, zchobit de suferință
 Și te-am iubit de-atuncea, mai mult ca în trecut;
 Păstrat-am tot aceleași iluzii și credință
 Și nu aveam puterea să cred că te-am pierdut.

Mi-ai zis..., mi-ai zis..., *adio*, u'o voce ne'ndurată,
 E lesne-a zice-adio, atunc, când nu iubești;
 Eu ănsă, nu'l voi zice, Eleno, nici-odata;
 Cu mine, și-este soartasă morii săi să trăiești.

Tu, poți să uiți trecutul de-amor și jurăminte,
 Dar eu, nu sînt ca tine, să caut a'l uita.—
Adio, se înscrie pe espezi de mormintel...
 Eleno, este oare m'c'ment inima ta?....

H. St. Davidescu.

DE CE ?

Mă iubești, ades mi-ai spus'o,
 Eă și-am spus că te iubesc.
 Inima'mi de ce-ai supus'o
 Ca să moară, când trăiesc?

Mă cunoști destul de bine,
 Știi în pieptul meu ce port.
 De ce fugi atunci de mine
 Și trăind, mă ieși drept mort?

1882 Mai 8.

Th. C. Penciulescu,

Flamura lui Hymen

La 2 Maiu să va celebra în Iași căsătoria Domnișoarei *Corina V. A. Urechii* cu d-nu *Doctor Rizu*. Urând frumoasei perechi toate fericirile, dăm loc și următorului *Epitalam*, pe care d. Macedonski l'a adresat tinerilor logodnici:

Corina, inima 'nsemnează
 In dulcea limbă-a lui Petrarca!...
 E pentru veci căsătoria
 Când inima conduce barca!

IMPROVIZAȚIE

UNUI TRANDAFIR

Trandafir cu albe foi,
 Vestejit de amândoi,
 Cine, te va re'nviea?
 Eă, sau ea?....

Ea, te-a zmulș dintr'o grădină;—
 Te a purtat, te-a ofilit;
 Eă, cu-o flacare divină
 Și mai mult te-am vestejit.

Niminea, nici eu, nici ea
 N'avem a-te re'nviea;
 Dar la flacărea de-amai
 Tu, vei fi nemuritor.

Th. M. Stoienescu

ERI-AZI

Erai l'a ta fereastră și eu l'a mea eram ;
 Ploua ca din găleată și tu priveai afară,
 Iar eu priveam la tine ; — pe-atuncea tot speram,
 Pe-atuncea nu 'mă trecuse a vieții primăvară.

Iluziile 'n mine în valuri dănțuia
 Unindu-se credinței, etății și iubirei ;
 În repede lor hora, rîzînd, me 'nlanțuia
 La carul de suspine, la carul fericirei !

Azi, visuri și speranța, iluzii și iubire,
 Pe toate în neantul trecutului le 'ngrop !
 Și n locu-le 'mă remâne, cainta, umilire ;
 Azi, nu mă sînt c'atuncea : azi sînt un mizantrop !

Stelian Grozea.

LA...

Dacă dat mi-ar fi să fiu
 Fet-frumosul de prin basme,
 Tu mi-ai stinge focul viu
 Într'a nopților fantasme ;
 Căc uitându-te la mine,
 Poate-atunci ai cugeta
 La șireagul de suspine
 Ce nși ai în urma ta !

Însa vai ! Nu pot, iubită...
 Toate sunt fără folos,
 Fața mea cea vestejita
 Nu e ca de Fet-frumos :
 Despre aur și putere,
 Îți va spune a mea mîna...
 Militar, — a mea a e'e
 Sta 'n galoanele mă de lîna !

Brăila 1882. Alecsandru G. Djuvara.

DIN VIAȚA MOȘULUI MEU TROHIN CREȚUL PORECLIT ȘI MOCANUL.

—Aide, moș Trohine, spune-mi câte ce-va din plătanile tinereții ce ai petrecut. Aide, spune-mi cum te-ai dat în dragoste cu mătușa mea Ancuță? Cum ăi luat'o de nevastă?

—Dacă ți'î așa vorba, nepoate, atunci uite că'ți spun povestea tinereții mele și a îndrăgirii mele cu sërmana ta mătușă, fie'î țerșna ușoară în mormântul în care doarme!

Și moșul meu începu:

—Ei, ei, pe când inima mea, prinse de veste, ce este dragostea pe lume, eram tinerel de tot; nu știu bine de'mi mijise vr'an firicel de mustață, precum tot asemenea nu știu bine de aveam deplin nouă-spre-zece ani; dar ceera ce știu și nu pot să uit uici acuma este, că fetelor și nevestelor tinere, nu le prea erau ochii la mine.

—Numai când îți va crește mustețe, băiete, vei avea obraz de noi și de horă; până atunci, vezi'ți de oile și de porcii lui tată-tău; vezi de învață se muncești, ca să știți cum se ține casa și cum se hrănește nevasta.

Cu aceste vorbe, mă rușinau ele, ori de câte ori vream și eu să le smulg câte o basma, or să mă prind la horă între ele, or să glumesc cu ele, apucându-le de mijlocul lor, ce'mi era așa de drag și pe care vându'l gingaș strâns între paftale, îmi lăsa gura apă.

Eu de ciudă și de rușine, câte un an întreg nu mai dam pe la hore și pe la nunți, așteptând, cu nespuse răbdare, se'mi crească pustia de mustață, pentru ca să am și eu obraz de glumit cu fetele și de jucat mocănuța cu ele.—Întream și ieșeam din sat tot cu noaptea în cap, și eram cu mare îngrijire, a nu întelni în drumul meu vre'o fată mare or vr'o nevastă tinerică; și de întâlneau vre-unele, le ocoleam cât colo, pentru a nu'mi lua seamă la mustățile ce creșteau tot în potriva dorinței mele, adecă de loc. —Rău șade călărețul bun pe un cal nărăvaș care svârlă cu copitele fără încetare; tot asemenea și mie, care eram trupeș la chip, și tinerel, cu fața plină de vină-încoace, cu inima în tot-de-a-una deschisă la veselie, și cu toate la vorbă, tare reu se vede, că'mi ședea, de vreme ce n'aveam parte de glumă cu fetele, cum aveau cei de o vârstă cu mine.

Numai de la copilării și de la unchtașii ce întâlneau în drumul meu, ori pe care 'i găsisem pe câmp cu vitele, mai puteam și eu afla, dacă cutare și cutare fată s'a măritat și cine lângă cine joacă, și pe unde se făceau furcările, că pe al de tata, nu mă țineau curelele se 'l întreb; ce avea el a face cu focul inimioarei mele?! Și pe cei din sat, de aceiași ani cu mine; nici atâta; că numai de cât 'mi puneau înainte pricina cu mustața, bate-o-ar pustia s'o bată!

—Ce mă?! îmi ziceau, în bătăte de joc, aă început a te năvăli mustățele, de întreb cu atâta căldură și de Floarea și de Chivuța și de Anca?!

Și unde?! Ele, par'că era un făcut stăteau tot pe loc, fără nici o grijă de creștere și fără să știe rușinea și durerea ce'mi pricinuțeau cu lipsa lor.

Iar eu sermanul, auzindu'î așa, trebuia să'mi leg limba pentru cât-va timp, până când dorința de a mai afla ce se mai petrece în sat, îmi da brinci să întreb iarăși, căl în ciuda mea auziam acelaș răspuns, aceeași întrebare: —Ce? mi, te-a năvălit mustățile?!.

Tocmai într'un târziu de tot, își aduseră și ele aminte de mine; își aduseră aminte, că eram și eu flăcău, ca și cei-l-alti; că din pricina lor întream și ieșeam din sat numai noaptea ca buhu le; că de șase ani, nu văzusem icoanele bisericei, nevestele și fetele la

lumina zilei, și că uitasem, dacă aceste din urmă poartă coșii ori plete ca bărbați; și dacă mijlocul lor îți mai întoarce capul, când se întâmplă de trec prin apropiere; și fiind că și adusere aminte de mine, începură și ele se crească; dar rar, unde și unde, câte un firicel, par'că erau puse cu fusul! Ori cum ele îmi creșteau, și 'mi creșteau falnic, căci erau firele negre ca fața unui tăciune, stîns tocmai în puterea lui.

Ce veselie pe mine și ce mândru am fost, când un diavol de băețandru îmi vesti creșterea lor!

Fără să'i spun unde mă duc, alergați la un izvor din crângul mărilor, cel mai limpede și mai răcoritor din izvoarele ce am văzut, și îmi văzuți visul cu ochii, îmi văzuți podoaba crescînd.

Incredințat despre aceasta; începutul a intra și a ieși din sat, nu cu noaptea în cap, ca mai înainte, dar odată cu soarele, și fiind că acuma mă bizuiam în mustăți, răsuceam cu mândrie puținele și rarele lor firicele mai cu seamă când mă întâlneau cu vr'un spânatic. — Erau în sat la noi vr'o trei spânatici, și unul din ei se întâmplase de avea casa și livedea de fânețe tocmai lângă casă și livedea noastră; la acesta mă duceam adesea, mai ales când nu se afla la muncă, să bea apă din feteleșul lui, de și a mea poate era mai bună și mai bine păstrată, dar mă duceam numai ca să mă mândresc cu podoaba mea cea nouă, și să'mi scot focul, ce în timp de șase ani îmi arsese inima.

Ensă până se'mi crească cum trebuia, mai trecură încă doi ani.

În timpul acesta, multe din fetele cari mă necăjise, se măritaseră, și mulți din flăcăii de seamă cu mine se însuraseră.—Începu dar la vârsta de douăzeci și cinci de ani, a îndeși horele și nunțile; pe acestea mai ales seara, pentru că 'mi da prilejul a nu mi se băga în seamă stângăcia la joc și roșăța obrazului meu în fața fetelor. În câte-va luni, fiind sprinten la picior, voinic în spete și îndrăzneț și cu tâlc la vorbă, ajunselu cel mai de frunte dintre flăcăi.

Nu mai găseai acum fată, care să nu'mi primească glumele, tată și mamă, care se nu mă laude și se nu mă poftescă pe la dînsii la zilele mari, fie în pobida fiicei lor, fie în pobida vre unei verișoare ori nepoate, dacă fete n'aveau.

Pe lângă mine câștigase și tatăl meu în sfat, între oameni. — De cât va timp era mai vorbăreț și se părea a fi mai statornic cu cuvîntul mai mult de cât ori care din sat; și aceasta numai, pentru faptul, că avea flăcău voinic și harnic, care cât timp mustața îi se împotrivi de a reseri, cîobănise și lucruse cu îngrijire câmpul, agonisind pentru casă vr'o trei sute de oi, vr'o douăzeci de vaci și câți-va cai.

Satul, adesea, alegea pe tatăl meu Județ. Banul dacă 'l ai, rădică pe omul vrednic. Omul e vrednic când muncește. — Muncind, te faci și vrednic ai și bani și ești și cinstit de cea altă lume.

De și numeram douăzeci și șapte de ani, dar ședeam tot pe lângă părinți.

Părinți mei n'aveau alt fecior, și eu trebuia se le ajut la nevoile zilnice. Primă-vara cu două trei slugi ce aveam pe lângă casă, puneam porumb cu șapa, cartofi și fasole pe astele dealurilor, pe unde locul era mai hrănit și mai roditor; vara, îngrijeam de vie și vedeam se adun fân cât se poate mai îndestul ca să ne ajungă iarna pentru vite, dar care pe cele mărunte, tatăl meu, în unire cu alții le trimesese la pășune în ținuturile Ialomiței și Vlascei; iar toamna, mă îndeletuicam cu strîngerea roadelor semănate. Eram cum vezi, mâna dreaptă a părinților.

Ancuța, era mai o copilă când am început să o cunosc; dănsa era singură la tată-său, căruia 'i murise nevasta de mai mulți ani și care în sînătatea lui era cam bolnă-

victos. — In lipsă de mamă, de feciori și de slugi, ea era care vedea de tatăl său și vedea de cele două-zeci de capre, din laptele cărora li se ținea casa. Iarna, singura ei îndelnicire era: fusul și caprele, în zilele de lucru, iară în zilele de serbătoare, pe lângă grija, ca se fie caprele sătule, avea și grija de a-și duce tatăl la biserică și de a se ruga pentru sănătatea lui și pentru sufletul mamei sale, la maica Domnului. Vara, pe unde nu te așteptai, pe acolo o vedeam cu furca în brâu. Se fi văzut, cum mă oita și cu ce amărăciune imi spunea, când vr'o capră acariându-se pe pomi sau pe stânci, își perdea clopoțelul. Eu, ca se-î astâmpăr necazul, făceam prin oamenii din satul nostru care mergeau la târguri ca să-î îl cumpere; și când 'î îl dam în mână și chema capra păgubașă o muștra măi întâiu, atingând-o incetinel cu palmele peste falcă; zicea că o bate, apoi o sëruta și în urmă-i îl anina la gât.

Să fi văzut veselia ei, când începea capra a paște cu clopoțelul de gât! Dacă 'î ar fi dat cine-va un șirag de mărgelile toate de aur, nu s'ar fi bucurat așa.

Vestindu-se în sat și în vecinătate, cât țineam eu la ea, nici nebunaticii cîobanași n'o măi necăjeau, și de cum-va 'î făceau câte un neajuns, nelăsând caprele se pască în apropiere de turmele lor, ori nelăsând-o să le adape unde dânsa vrea; plăteau scump necazul ce-î aduceau.

Eu văzând-o sermană de mumă, necăjită de mică și de mică obișnuită cu nevoia și cu munca, începui s'o îndrăgesc. S'o îndrăgii, și pentru că avea inimă blajină; lucru ce cunoșteam din lacrimile ce vărsa, când 'î se bolnovea vre o capră pentru care alerga prin văile cele măi adânci și luminișele de pădure cele măi depărtate, pe unde ea credea că va găsi iarbă cu îmbelșugare și apă bună, toată temerea ce avea, era se nu 'î se prea urce caprele pe stânci pentru a nu-și frânge gâtul ori vr'un picior. Când se întâmplă așa ce-va, Duminica ce venea nu se ducea la biserică și o săptămână întreagă o vedeam cu semnele de plâns pe obraz.

Câte odată, când nui se întâmpla se fiu în apropiere de turma ei, mi se făcea milă de ea văzând-o, la tulpina vr'unei stânci, cu ochii scâldați în lacrimi și cu sinul înecat de suspine, uitându-se cu groază la zburdalnicele dobitoace agățate că niște drați pe coastele cele măi ripoase și măi pline de primejdie; și 'mi lăsam numai de cât lucrul și mă duceam de le alungam de acolo, numai ca s'o ved liniștită și fără de frică răsucindu-și fusul.

Când venea câte un șivoiu de ploaie din munți, și de eram prin apropiere, 'î dam zeghia mea a se înveli, 'î făceam focul a se încălzi, dacă 'î era frig; 'î așterneam fân dacă vrea să doarmă și vedeam de pârdałnicele capre a nu se măi depărta.

Dar și ajutoarele mele și prietenia ce 'î arătam, 'î legară inima ei de inima mea, așa încât, când tatăl său 'î cumpăra vr'o podoabă de la târg și de se împodobeau cu ea, măi întâiu la mine alerga s'o vîz, și de nu 'mi plăcea, se măhnea. — Când punea pe uneri vr'o zeghe nouă, ori vr'o scurteică de cele fără mănici, de Brașov, până nu mă întreba și pe mine, nu mergea nici la biserică și nici la horă. Pentru dânsa, nu erau alți flăcăi în sat afară de mine; și pentru mine nu era alta fată în lume, care să 'mi fie dragă, afară de ea. Nu e vorbă, măi ocheam eu și altele, căci nu țera să peară lumea, dacă făceam aceasta, dar nici una ca Anca, nu 'mi era pe inimă. Și nu era tocmai așa frumoasă, dar dacă mie imi țera dragă, mi se părea că este ca un soare.

Fiind că mulți din muntenii noștri își aveau duse oile la câmpie, avea și tatăl Ancer vr'o cincî-zeci duse prin Vlașca, cu alte turme amestecate; de aceta în timpul tunsului și în verile când nu prea țera de lucru a casă, mă duceam într-acolo și eu cu Anca, să

ne vedem părinții care de vr'o câteva veri în epuseră a sta mai mult pe lângă stîne.

Cu noi, mergeau o mulțime de fete și de flăcăi: unii se lucreze la seceriș, iară alții sa ajute părinților la tunsul oilor. — Călătoria noastră o făceam cu toții cu pictorul și cu merindea în spinare, și era foarte veselă, numai în cântece, în chioțe și în glume. Părea că sîntem stoluri de rîndumele, ce se călătoresc toamna în țeri străine și calde, așa păream noi în cetele noastre, cu care ne coboram din munți la vale. — În drumul nostru, treceam prin diferite sate și târguțe de câmp; și lumea din aceste locuri, ravena la îmbrăcăminte, sănătața și frumuseța chipului nostru. Toți flăcăii parcă țeram niște brazi, așa de frumoși și de voimci ce eram! Aveam sânge mult în față și în vine, în timpul acela. — De-ar fi voit cine-va să stea a ne alege, nu țtia, pe care din noi, mai întăru să pună mana — Toți eram spătoși și trupeși de frunte.

Chimirașul meu cel împodobit cu ținte galbene, care îmi stringea mijlocul ca în r un inel, cfoarecii me cei albi și cămăsa mea cea albă, de multe ori spălată în Ialomișă de mânele drăguței mele, câte minți femeștii n'a scos din fire! Și mai aveam niște opinci frumos înlănțuite de pictor, o căciulă țurcanească, ușoară, de mel brumărită, cum er portul pe atunci, și o păreche de mustăți negre, ca un nour încărcat de trăznete d grindină și de furtună, de înnebunea și pe călugărița cea mai evlavioasă!

Nevestele și fetele de prin satele și de prin târgurile prin care treceam și din vecinătatea câmpiilor pe care unii din noi lucrau și alții din noi își aveau stanele, și perdeau cumpetul vîzându-ne; și cum noi țeram neînsurași și chipeși, multe din ele și țărăseau bărbății și casele părintești, pentru a veni cu noi la munți. Nouă, ne pare bine de una ca asta, de și muntencelor noastră nu le prea venea la socoteală; fetele de cîmp sînt vănoase, mai sprintene la lucru și mai date cu munca campului, și la nevoie te poți bizui mult în ele. Așa. dacă bărbatului 'i vine vr'o împrejurare, care să 'i lească a părăsi casa, pentru timp mai lung, ea se face luntre și punte, numai ca den sul la intoarcere, să n'o găsească cu lvedea de prune neculeasă; cu porumbul și fânul neadus a casă și cu pânza din argele neisprăvită.

Flăcăilor de la cîmp, li se scurgeau și lor ochii dupe muntecele noastre, așa că multe, din cele cu care plecam noi împreună, nu se mai întorceau pe la parinți; cădeau pe drum, robite de focul dragostei; vr'un țingău de flăcău, pălit de soare, zleit de munca boierescului și de munca ogorului se, nu tocmai așa trupeș, fără sange în obraz, da sprinten la lucru și bun de gură, cu casă și cu plug cu boi, le mom a pe bițele fete, asa în cât urtau de munții în care se născuseră și nu se mai înapoiau pentru a 'i vedea.

În trecerea noastră prin deosebite sate, dintre munți și Dunăre, rau întâlneau țeran, care să fie stăpan pe pămîntul d'n care își scotea mămăliga. Locul în care își îfingea srimanul țeruşul pentru locuință și grădină, pășunile în care își hrănea dobitoacele fântăna în care își astămpăra setea și brazda pe care o restituia plugul și nu er ũ al lui, ci ale boierului. El era clăcaș și ori ce rod al lui, 'i se lua de stăpănul moșiei: din prune i se lua, din grău i se lua, din porumb i se lua: afară de aceste, el mai făcea boilicurile, el plătea angaralele cele grele ale țerei, de aceea, în cele mai mult sate, el era sărac, lipitul pămîntului; n'avea nici cenușă în vatră.

În puț ne sate, și se întămplă să vezi, săteanul trăind mai cu înelugare și fără a, a multe nevoi în traful lui; și aceasta întimpinau, mai cu seamă, pe acolo, pe unde se află adevărați boieri pămîntenii stăpani de moșie. Frate de frate tot mai avea durere de inimă; dar vai! de tine, când în casa ta ajunge străinul stăpan! Străinul în casa ta, te schingăuește mai rău, de cât cum a fost schinguit Christos; după ce ț a răpit totul, își

viră și pumnul în gură, ca să n'ăi nici dreptul a geme și a țipa, când te doare veninul cu care, drept respată, inimele lor te-au adăpat!

—Un trață, mai dulce, duceam noi în munții noștri. Cine, ce nevoie avea, cu livedea noastră, cu ogorul nostru și cu via noastră?! Eram buni stăpâni pe acestea, ce ne le-rau rămasă de la moși și de la strămoși. Plăteam birul, dam câți-va oameni și câte-va căruțe de belic, scăpam și nu eram storși până la mîduvă, cum erau storși frații noștri din căpie.

Dacă vr'unul din noi, însurat de curând, avea bordetu în loc de casă, chiar și acolo găseai mulțămire în toate ale vieții. Și de-cum-va din norocire, într'o asemenea locuință intra vr'un plugar de la câmp, rămănea umit, de prietenia cu care era îmbrățișat, de ospățul ce-l se întindea; și, dacă păsurile, îl nevoieau a părăsi adăpostul munților, îl rămănea neșters din minte, mirosul frunzelor de tețu, cu care munteanul își așternea în fie-care septemână pe jos sub-pămîntea lui locuință.

Dar, și în munți, nu era în acelaș chip, pretutindenț. În multe locuri, și munții își vëzură pe liberi lor munteni, ajungënd clăcași, ânsă claca pe păduroaselor coaste ale munților și în adâncele văi ale acestora, nu era așa de robitoare și așa de inveninătoare ca claca din câmpie. Clăcașii din câmpie, erau dărăpănați și mistuiți cu deseversire, erau vrednici de jălit.

De ce ânsă, înprospătez aceste timpuri, de dureroase amintiri pline? De ce amintesc aceste timpuri, când din sudoarea clăcașului, se îngrășa în bună pace, un rotă de trantor pămînteni și venetici? De ce, inveninez timpurile de azi, cu povestirea unor timpuri, în care oropsitul clăcaș, nu putea, când bietul boterului îl sângera până la oase, nici stălpit casei și nici fearele plugului ale muta de pe-o moșie pe alta?

Câte călătorii n'am făcut, din munți la vale, pentru a ne vedea turma și părinții, cari erau prin ținutul Vlașca; Când plecam, cum 'ți-am spus, nu plecam numai doi, trei, ci plecam cete de flăcăi și de fete, din satul nostru și din satele vecine; câte-o dată unii din noi, însoșiți și de rude mai bătrâne, care de obicei, mergeau în urmă cu căruțile și cu merindea, pe când noi, cei mai tineri, mergeam pe jos și înainte. Noi mergeam numai într'un ris și într'o veselie și eram voioși și zburdalnici, fiind că cu toții eram tineri și nu înfruntasem încă nevoie. Să te fi făcut numai d'o parte, și să fi vezut glumele noastre, și să fi ascultat cum mai cântam cu drag toți împreună. Să fi stat și se ne fi privit mai ales când întimpinam vr'o fântână în drumul nostru, atunci ne vedeai cum fie-care din noi alerga să ajungă mai-degrabă pentru a lua apă să stropească pe cel care-l era drag! Pe Ancuța ânsă, numai eu o stropeam cu agheazmă din fântână; că dacă altul ar fi îndrăznit una ca aceasta, mă făceam foc pe dânsa și nu-l vorbeam o zi și o noapte întreagă; de acela, dânsa, când alții o apucau din scurt a o stropi, fugea la mine de nu-l ajungeau călcaile de pămînt, ca nu cum-va să mă mănii. Așijderea și pe mine numai Ancuța mă stropea, că de s'ar fi întâmplat altmîntrelea, trei zile în capăt stătea cu inima măhnită, și nici o vorbă nu schimba cu mine chiar de-ăș fi îngănun-chiat la picioare, ba încă se prefăcea viclcana că-i sînt dragi alții, lucru, care mă invineșea și mă făcea să tremur de necaz. Tocmai a patra zi, începea să uite că alta m'a stropit și a glumit cu mine; dar și a patra zi mă erta cu încetul, cu încetul, începea mai întărî prin a zice, că s'o desmăni, s'o sărut pe coșite. apoi, într'un târziu din zi, pe frunte, așa că, tocmai în sfințitul soarelui îmi zicea că am voie s'o sărut și pe obraz și să mă uit și în ochii ei cei frumoși. Făcënd și acestea, mă simțeam cel mai fericit, ca și cum ținutul Vlașcei, era plin numai de oile lui tată-meu și de oile Ancuței

și da cuvă și răzvrătită, se'mi de rău, pentru vecinicie, numai șa să'l las să sărute fruntea Ancuței, și să se uite în ochii ei, eă, tot nu l'ași fi lăsat! Așa imi era de dragă!

Cu veselia noastră, făceam de stătea drumeții locului și lucrătorii de pe câmp să nu mai lucreze, numai de-a minune să se uite la noi și să ne asculte. Nu încetam din cântece nici când treceam prin sate și târgulețe. Când treceam prin târgulețe, cam vorbele acestea auzeai, de la cei cari ne priveau: ce fete și flăcăi frumoși! Se cunosc că sunt crescuți și născuți în munți, la aer curat și la apă limpede! Nu sunt ca noi piperniciți! Dar, ia priviți acest flăcău și aceasta fată, ce merg unul lângă altul! Ea'l ține pe dânsu de chimir, și dânsul pe ea de grumaz! Ce fată plăcută! Dar și el ce brad de flăcău.

Acești doi, ce atrăgeau asupra-le mai mult ochii lumii, eram eă și Ancuța. Eă văzându-mă că țin pe Ancuța de grumaz, în grabă imi dam samă: că sunt bradul de flăcău. Ancuța așisderea, vând că ține chimirașul cel frumos al bradului, în grabă înțelegea și ea: că dânsa este fata cea plăcuă pe care o imbrățișa cu dragoste bradul de grumaz. Și la amândoi, ne creștea inimile șa niște mere domnești! Isprăvind o dată o călătorie de acestea, din munți la câmpii, în loc să duc pe Ancuța la stâna lui tată-seu eă însoțit și de alții fărtați de ai mei, o duseți la stâna noastră. Nu e vorbă, că fetița, când începută s'o fac se înțelegeă, cam ce vream eă, se tot codea, punea mâna la ochii se prefăcea vicleana, înprotiva inimii ei, că nu' este cu voiă, ba încă și plângea și oftând zicea: Trohine, dă-mi pace, nu pot să părăsesc pe tăicuța! El e om singur; nevoaș și bolnav, cine'l-va îngrijii?! Tac, nu'ți mai face voiă rea, (ii respundeam eă cu blândea, ca s'o înblândeș) pe tăicuța-tău, îl vom lua pe lângă noi! Și așa cum spun mai mult cu silă o făcută se meargă pe cărarea pe care mie imi era focul să purced, dar la urma urmei, vezând și ea, că n'are nici o putere înprotiva unei cruci de voinic, de voiă de nevoie, de dragoste, cum o țineam eă imbrățișată de mijlocul și d'o mână iar alt flăcău de altă mână, ștergându-și cu mâneca cămășei lacrimile de pe obraz, începutu să joace împreună cu cele-lalte surate ale ei, de bucurie că, cel căruia'l era dragă o lua de nevestă. Atunci și noi flăcăii, de părere de bine, începutăm a chuii într'un glas cu toții; iar unul din noi, cel mai bătrân, scoase cavalul de la brâu și începutu a ne desmerda inimile, și câmpiile ce ne înconjuraă, cu atât foc, că din voioși cum țeram ne făcurăm și mai voioși.

Dar nici stâna lui tată-meu, nu era așa departe. Era dimineață, o dimineață nici prea caldă, nici prea răcoroasă, florile din câmpie, mai că te adormeau cu dulcele lor miros, și soarele 'ți umplea sufletul de mulțumire. Tată-meu, se vede că mulsese oile aplecătoare, căci le scosese la iarbă verde, prin apropierea stânei, când zări ceata de flăcăi și de fete și auzi chitele cele multe și dușosul sunet al cavalului.

—Fă nevestă! strigă tată-meu din pajeștea cea verde, către maicuța mea, care din pragul stânei cu furca în brâu și resuscindu-și fusul, se uita să văză ce este; dar alatul ista, ce ar fi însemnând?!

—Ce să fie, moș Enicule? 'i zise un fecior din noi, care alergase înainte, pentru a vesti cele întâmplate și a pregăti ale mâncării; lui Trohin i s'a urât cu burlăcia.

—Norocire se dea Dumnezeu! copile, că tot eram mai bătrân și baba mea nu mai putea vedea de mine, de furcă și de ale casei,... strigă unchiușul de colo, voios de tot, alergând se-și imbrățișeze feciorul și se-și sărute nora, de care el mai de'nainte își dădea cu bănuțala cam cine este; ba încă în voioșia lui sărută pe obraz și vr'o cinciseze fete, așa de tare, că se aprinsese unchiușul de părere de bine. Cât despre mama,

ea nu știea care din doi 'i era mai drag, văzându-ne lângă ea; și într'una vorbea. bine ca v am vezut căpătuți, f-ți mei! Iar Duminica viitoare, eu și Ancu'a, cu mare vesele ne cununarăm la biserica satului.

Hârșova 1881 Septembrie.

Gr. Crețescu.

Domnișoarei L. . .

Dacă pănă-acuma încă
Nu e în ști ce este-amorul,
Cum de poți așa de lesne
Să aprinzi în inimă dorul?

Dacă tu nu simți nimic,
Când la tine lung privesc,
Cum observi așa de bine
Că văzându-te roșesc?

George Diamandopol.

Strugurii

Strugurii-în spume, rodul își lasă
Zdrobindu'și boaba sub mustitor;
Când braț de tiner pe el s'apasă,
Mustul țijnește spumegător.

Dar mândrul soare ș'a nopții Doamnă
Dând loc, s'arată stelele vii..
Mică e ziua pe timp de toamnă,
Dragostea'i mare toamna la vii!

Const. G. Hristodorescu.

La Nunta ei, . .

Era albă ca rețeaua subț bropoadă ei de nuntă,
 Dar pe frunte, remușcarea își lăsase-o urmă cruntă
 Și citind apoi în raza focului din ochii săi,
 Descifrați aste cuvinte; De-astă-ză nu mai sânt ai tăi!

Craiova 1882.

I. I. Trutzescu.

PLAGIARI

Atragem deosebită băgare de seamă, a ziaristiceii, și în deosebi, a „Școalei Române“, din Ploiești, a pune la carantină, sau la dosar, ori-ce scrieri 'y s'ar trimete de un oare care N. Stan din Bérliad, pentru cuvântul, că tot ce acest ténér scrie, nu este de cât o plagiatură literară după alți autori. — Astfel, Școala Română, a publicat într'unul din numerile sale o poezie intitulată „Adevărul și minciună“, **furată**, parte din o poezie a d-lui Stoenescu, purtând același titlu, și parte, din o poezie tradusă de d-nu Macedonski, după Béranger: „Vrăjitoarea.“ — Astă-ză, acelaș **autor**, uitând că „Literaturul“, a dat întâia oare la lumină poema „Levante și Calavrită“ a d-nului Duiliu Zamfirescu, are îndrăzneala, de a ne trimete o proză, intitulată „Nebunul din amor“, **copiată** textual după finele poemel menționate. — „Contimporanul“ din Iași, a mai semnalat deja și alte Hoji de acelaș natură.

Redacțiunea.

BIBLIOGRAFIE

Basmel de Aur ale popoarelor germane: Acesta este titlul unei elegante cărți ieșită în editura librăriei S. Samitca din Craiova. Tiparul nu lasă nimic de dorit și felicităm sincer pe d. Samitca de îngrijirea ce are pentru operile pe care le editează. — În adevăr — librăria Samitca cât și stabilimentul de tipografie al ei, — nu mai este astă-ză o librărie de provincie, ci, poate din contra, să stea alături, cu ori ce tipografie sau librărie de întâiul ordin din București. — Pe lângă aceasta, d. Samitca, ca și d. Socek, ca și d-nu Haiman, au meritul de a fi dat o adevărată impulsione literară, făcându-se editori. De sigur că péné acuma autori, câștigă foarte puțin. Dar cu ce ar putea să 'y plătească editorii, când publicul, lasă să se grănădească în librării cărți de-ale lui Heliade, Alecsandri, Bolintineanu, Maiorrescu și alții, preferându-le romane franceze de Ponson du Terraille, sau de Xavier de Montépin. Această pornire rea a publicului nostru, să datorește mai ales aristocrației Române, care, vorbind o limbă stricată, să pune cu desăvârșire afară din curentul intelectual al epocel.

Pentru a reveni la *Basmale de aur ale popoarelor germane*, vom spune că această carte conține o mică, dar interesantă culegere formată și tradusă cu un talent și o cunoștință de limbă superioară de doamnă Ecaterina Pișca. — Intr'un număr viitor al revistei, vom reproduce unul din aceste basme și vom vorbi mai pe larg de dibăcia cu care doamna Pișca mănuiește limba Română, lucru rar în ziua de astăzi.

* * *

Curs metodic de citirea limbii franceze pentru uzul claselor I-a și a II-a gimnazială, de Victor Castano, profesor la liceul Național și la institutul pedagogic din Iași. (Ediția a patra). — Această carte este compusă cu îngrijire și luare aminte, și d. Castano aduce un adevărat serviciu literaturii didactice. Cartea d-sale, merită a fi luată în considerare și adoptată pentru uzul școlilor. — Suntem însă cam nedomiriți asupra câtorva puncte. Ast-fel găsim că rău traduce d. Castano, „*Paisance*”, prin „*tihna*” (pagina 37. Egzersițiu XVI). Avem încă de observat intru cât privește limba Românească ce d. Castano întrebuintează, are tendințe prea locale. „*Le tambour*”, poate să se traducă la Iași prin „*Darabană*”; însă trei părți din Români, traduc acest cuvânt „*tobă*”. Prin urmare, ar fi fost de dorit, ca onorabilul autor să scrie această carte din punctul de vedere al țerei întregi. — Cu toate acestea, d. Castano, păcătuiește rar și pentru că nici unul nu suntem fără păcate, nu vom fi noi cari să 'i aruncăm cu piatra.

* * *

Rime pierdute (poezii de Carol Scrob). Aceasta este titlul unei a doua serii din poeziile iubitorului nostru Scrob. Parte din aceste poezii au fost publicate în „*Literatorul*” iar parte sînt inedite.

Vre-o câțiva iubitori de poezie, s'au și pronunțat asupra lor. Onorabilul și bătrânul Sion, îl numește *cântărețul inimii și al durerii*, ténérul și simpaticul Duiliu Zamfirescu, îl clasează între poezii lirice. Noi nu împărtășim nici una din aceste păreri. Poeziile lui Carol Scrob nu sînt lacrimi ci licăririle lor.

Noi ne-am mai ocupat și pregătim încă o critică și mai pe larg a poeziilor sale și a genului în care scrie. De o cam dată ne mărginim a constata că în acest volum, strălucește multă grație nuanțată de schintei aci filosofice, aci elegiace. Scrob, nu aparține pînă acuma nici-unui gen, dar ast-fel precum este, e poet, și deservă poet.

* * *

Poezii de C. Tornborg. (Partea I. Iași) Autorul acestei carticele, să cunoaște că nu este familiarizat pe deplin cu limba noastră. În versurile sale, nu se păstrează nici-o măsură și adese ori, modul cu care să esprimă e comun, prozaic și încurcat. Cu toate acestea, paginile cărții conțin macsimă, ce de sigur că rău nu pot să facă:

„Lumina stelelor prin frîg să întărește,

„Virtutea în nenorocire strălucește. (Pagina 16)

Aceia ce povățuim pe autor, este să învețe mai înteu limba și versificarea și pe urmă să scrie. La pagina 18, mai găsim o idee frumoasă ce n'ar fi putut de cât să căștige, dacă ar fi fost exprimată și mai bine decum este.

„Larg e pământul
 „Dar libertate nu găsim pe pământ.
 „Strămt e mormântul
 „Dar libertate găsim în mormânt.“

Incolo de și se află câte-o cugetare, am găsit o mulțime de lucruri, de care, fie din cauza fondului, fie din cauza formei și limbii, am fi putut să facem haz. Ensă noi, suntem în contra criticei odioase.

LUCILIU.

DACĂ...

Dacă n'ar fi tinerețe
 Nici amorul nu ar fi;
 Și de nu ar fi amorul
 Pentru ce am mai trăi?

Tinerețea însă trece
 Iute, ca un vis ușor,
 Și cu dânsa pier ca'n noapte
 Toate visele de-amor

Piere focul său puternic,
 Însă noi tot mî simțim
 Suvenirea lui cea dulce, —
 Și de-acei mai trăim!

Carol Scrob

MOȘTEITORUL CRIMEI

Dramă în 5 acte cu 7 tablouri.

de

GEORGE BUZOIANU

Dedicățiune D-lui

V. A. URECHIE

ACTUL III.

TABLOUL V.

SCENA V.

VASILE, ELEONORA, (intrând repede).

ELEONORA

Domnule.... Domnul Rojan..., caut pe Domnu Rojan...

VASILE încurcat

Domnul Rojan? apoi și eu 'l caut, Doamnă....

ELEONORA

De mult a eșit? Ați vorbit cu el? unde este acum? Nu știți unde este acum?

VASILE (aparte)

Se încurcă lucrurile, se 'i spuî o minciună. (tare) Mi s'a spus Doamnă că este la tribunalul de Ilfov. Dacă sunteți cu trăsura, duceți-vă că 'l întâlniți acolo.

ELEONORA căzând pe un scaun

Oh! nenorocitul, la Tribunal!

VASILE (aparte)

Cum frate, adică are de gând se 'l aștepte aci, (tare) mi se pare Doamnă că n'ar fi bine se 'l așteptați aci.

ELEONORA (privindu-l fies)

Dar trebuie se-i vorbesc Domnule, nu înțelegi că trebuie se-i vorbesc numai de cât?

VASILE

Se poate dar așteptându-l aci, veți perde timpul. Dumnezeu m'a spus că eșind de la Tribunal, să va duce pe la D-voastră.

ELEONORA

La mine (și comprimă capul) A zis că va veni la mine. Oh! (ese repede, dupe câte-va momente se aude uruitul unei trasuri).

VASILE (singur cugetând cu neliniște).

Se încercă lucrurile..... Ce e de făcut.... Să vedem.... Dacă Nedeleanu 'l va aresta chiar astăzi, apoi de sigur că va veni aci. Dar ce dracu-i cu Rojan de nu mai vine.... Trebuie să-i vorbesc eu înaintea tutu'lor..... Voi să-i anunț eu această plăcută noutate.... (se așează pe un scaun,) Să așteptăm în ori ce caz. (Se aude vocea lui Rojan prin culise) M'a căutat cine-va? (Vocea servitorului care-i răspunde.) Da. Domnule, un domn de la țară vă așteaptă în salon.

VASILE

A! e Dumnealui. Să vorbim puținel (se așează pe o canapea cu spatele la ușe).

SCENA VI.

VASILE, ROJAN.

VASILE

Buna ziua, Domnule Rojan.

ROJAN (tresare)

Iarăși acest om!

VASILE

Nu prea vă așteptați la vizita mea dupe cum ved!

ROJAN

Ce cauți aici?

VASILE

Ha! ce cant, auzi vorbă, auzi întrebare, dar te cant pe Dumneta Domnule Rojan.

ROJAN

Ai se 'mî spuî ce-va? spune degrabă, că n'am timp de perdut.

VASILE

Da; am se 'ți spun ce-va, fără îndoială scumpul meu Domnule Rojan.

ROJAN

Ia'ți o poză mai respectuoasă lacheule, să chem slugile și te dă afară.

VASILE sculandu-se grav—sardonice

Ai uitat mi se pare, că am încetat de a fi lacheu, grație Dumitale.

ROJAN

Asta nu te opreste de a fi mai puțin obraznic, când știî ca obraznicia nu'ți folosește la nimic.

VASILE

Și ca răspuns, 'ți voi spune Domnule Rojan, că nu ești cătuși-de-puțin politicoș cu acela cărî nu vor să'și aducă aminte de serviciile ce v'a adus.

ROJAN aparte

Ce v'ea el să înțeleagă. De câte ori voește a scoate ce-va de la mine, imî pune înaintea serviciile ce mi'a adus; sînt sigur că nu va ridica vocea în cor a mea, în tot cazul să 'l luăm cu binisorul tare) Să vedem, ce ai se'mî spuî? pentru e ai plecat din Râmnic? Acolo eraî destul de bine dupe cât știî.

(Va urma.)

